

אתגתא

בשבע 1151 | ל' בסיוון תשפ"ה, 26.06.25

בני סבטי, הילד
שברח מאיראן,
הפך לפרשן בכיר
בישראל בתחום
האיראני
// רבקי גולדפינגר,
עניין אישי

חומוס, דרדסבא
ושבת קיץ:
כל ההכרעות בישראל
שדונלד טראמפ חייב
לקבל בהן החלטה
// יאיר יעקבי

רועים למרחוק

החוות החקלאיות שהקימו
אליאב ושרה ליבי בעשר
אצבעות יצרו רצף התיישבות
חסר תקדים בין כביש אלון
לכביש הבקעה, והם לא
מתכוונים לעצור: "צריך לשמר
את המרחב כולו בידיים
יהודיות" // יוסף ארנפלד

צילום: ענבל למברגר

SHIELD

כלים להורות דיגיטלית

חזקים בהגנה!

להיות הורה
בתקופה מאתגרת,
זה לא פשוט.
רימון אתכם!

**חודש
התנסות
ראשון חינם***

למצטרפים חדשים
לרימון מוביל

טיפים וכלים לשמירה על החוסן המשפחתי בזמן מתיחות

1	גם כעת, שהילדים יותר בבית - ההשתדלו להגביל את זמן המסך שלהם ככל שניתן. שימוש מוגבר במסכים עלול לגרום לחרדות ולדיכאון. אפשרו את זמן המסך לתכנים חיוביים וחינוכיים על חשבון תכנים חדשניים או תכנים חסרי ערך.
2	העניקו לילדיכם אלטרנטיבות לזמן המסך. הפגישו אותם עם חברים או בני משפחה, מצאו פעילויות משותפות בבית, רתמו אותם לטובת פעילות התנדבותית או כל משימה אחרת שתרחיק אותן מן המסכים.
3	צמצמו חשיפה לחדשות בטלוויזיה ובאינטרנט - אל תשאירו ערוצי רדיו וטלוויזיה פתוחים ברחבי הבית. התעדכנו מדי פעם בסמארטפון כדי לא להכניס סטרס מיותר לחלל הבית.
4	הסירו או הגבילו אפליקציות של רשתות חברתיות במידת הצורך ודאגו לאפליקציות הגנה שימנעו תכנים פוגעניים ושאינם מתאימים לילדים.
5	דברו עם הילדים כמה שיותר. תנו להם 'לאורר' את כל מה שהם ראו וספגו. נסו כמה שפחות לאפשר להם להסתגר בחדרם והרגיעו אותם. הורה רגוע מסמל לילד שלו שהכל יהיה בסדר ומעניק לו תחושת בטחון.

* 8 9 1 1

rimon.net.il

למידע נוסף על הורות דיגיטלית:

בית החולים הציבורי אסותא אשדוד אומר

תודה

למאות הנשים שבחרו ללדת אצלנו במהלך 12 ימי המלחמה - תודה על האמון.
לצוותים שלנו - למיילדות, לרופאות ולרופאים, לאחיות ולאחים, למשנעים, למזכירות
ולכוחות העזה לכולכם - תודה על הלב הרחב, על המקצועיות ועל המסירות.

בזכותכן ובזכותכם

הצלחנו להמשיך ולהביא חיים חדשים תחת אש

גם במצבי חירום, הצוות המסור שלנו פועל כדי להבטיח
שתוכלי להתרכז בדבר היחיד שחשוב - להיות אימא

בית החולים הציבורי
**אסותא
אשדוד**

מועדון ילדות
אסותא אשדוד
*8908

גם בחירום - החיים קודמים לכול

ידידיה מאיר
yedidyameir@gmail.com

הצוואה

אחרי הצלת ישראל מאיום הגרעין האיראני, מה המשימה הבאה של נתניהו?

6 מדהים לקרוא היום את הצוואה שהשאיר סבו של נתניהו. הוא פותח במתקפה עזה על התנועה הרפורמית ועל מי שמשנה את ההלכה: "ההתבוללות

כרתה קבר אחר קבר, ומיהרה לקבור את כל קודשיו, את כל אוצרותינו הלאומיים. מחקה את זיכרונות ציון וירושלים מכל תפילותינו הקדושות, תרגמה אותן לכל הלשונות הזרות בשעולם, ושינתה על ידי כך את תוכנו וגם העמיקה את הקרע באחדות האומה. אין יותר אותו הסידור ואותה התפילה בלשון האחת הקדושה אצל כל היהודים בעולם כולו. וגם את בתי הכנסיות שהיו מרכזינו הרוחניים בגולה המירו ב'היכלות', ב'טמפלים' נאים ומהודרים, מקושטים בשיש, אבל יפים רק מבחוץ, מבפנים הם ריקים ושוממים. את השכינה גירשו מן ה'טמפל'. את השכינה שהייתה מבכה את גלות עמה ואת גלותה שלה. זו שמילאה בבכיה כל פינה בבית המדרש הישן -

אבל מילאה אותו גם ברוחה". איזו בהירות: רפורמה בהלכה היא בעצם פגיעה באחדות האומה, כי הרי מה מחבר אותנו? הסידור, התפילות, שמירת המסורת מדור לדור. ומי שמקים בית כנסת שלא על פי ההלכה - מגרש את השכינה.

ברגע שנתניהו הסב מתחיל לדבר על בית הכנסת ובית המדרש בעולמו של היהודי הוא מתחיל להשתפך ברגש: "בית המדרש הגדול והישן! מי לא יזכרנו? קר וזר היה הרחוב, קשים היו החיים - והנה בא היהודי לבית המדרש שלו, ובו היה מרפא את פצעיו. כאן ב'מקדש מעט' היה נזכר בבית המקדש שלו, בכוהניו, לווייו, שופטיו". ושוב מתוך אותו לב יהודי חם, הוא תוקף את מי שמוציא את הקדושה מבית המדרש: "והנה, את בית המדרש הזה הפכה ההתבוללות ל'טמפל' קר, שומם ונבוב, 'טמפל' נוכרי בלא שכינה, בלא הצער היהודי, בלא אמונה ותוחלת יהודית!".

7 וכאן עובר הרב מיליקובסקי לעיקר - הנוער. העתיד. אנחנו רואים היום את הצעירים שחוזרים אל הציצית והתפילין והשבת. בדור ההוא התהליך היה בדיוק הפוך: "ההתבוללות גולה מאיתנו את הנוער שלנו! את הנימוסים של עמו התרגל לשנוא, וברגש איבה התייחס לכל דבר יהודי... אלה שהחריבו את היהדות על כל צעד ושעל, והתייחסו לכל קודשינו ברוח של הפקרות, הם שהשאירו את ההמונים היהודים בלא חינוך יהודי, בלא דעת יהודית. בעלי המלאכה היהודים שהיו תמיד לוחמים עקשנים למען היהדות בעומק רגשותיהם - המונים אלה כאילו התנכרו לנו ולא מצאו עוד שום שמחה ועניין בחיים היהודיים".

אבל במקום אחד מוצא נתניהו הסב, הדתי, הציוני, מקורבו של הרב קוק, מעט נחמה ותקווה. בחזון שלו, בני הישיבות, אלה ששמרו על הגחלת היהודית בקנאות, הם אלה שיעלו לארץ ויקימו בה מדינה יהודית: "אבל עוד השאיר לנו האלוקים לפליטה קומץ קטן של יהודים לנטור את קודשיו, בישיבות ליטא, בבתי המדרשות באוקראינה, בבתי התפילה של החסידים בפולניה, שמהם עתידה לבוא הישועה. שם, בישיבות ובבתי המדרשות, הם חיו ורקמו את חלומם. זו אינטליגנציה שחונכה על הנבואה והאגדה, המשנה וההלכה, על הספרות היהודית החריפה והעמוקה, אינטליגנציה זו הופיעה ובפיה הבשורה החדשה".

8 אז עכשיו, אחרי שבנימין נתניהו קיים באופן מופלא כזה את השליחות שהטיל עליו אביו, הוא יכול לעבור למשימה הבאה בשרשרת הדורות - או בעצם המשימה הקודמת - המשימה שמטיל עליו סבו הגדול, הרב נתן מיליקובסקי. להחזיר את עם ישראל אל השורשים שלו. לחבר את עצמו ואת כל הדור הצעיר אל הקודש, אל התורה, שבלעדיה אין לנו עתיד. ולהיאבק בפרוגרסיביזם, באותן תנועות שעדיין מנסות לנתק את עם ישראל מתורתו, מזוהותו. איך אמר הסבא? להחזיר את השכינה.

ועכשיו זה בדיוק הזמן. היהודי באלסקה מחכה, וגם היהודי בתל אביב. יש עכשיו רוב יהודי שמתעורר, שחוזר לשורשים, לבית אבא, לבית סבא. שרוצה מדינה יהודית ורוצה ראש ממשלה שמחובר לאמונה ולתפילה. נכון, זה לא פשוט. צאצאי הפרוגרסיביזם מתקופת נתניהו הסב יילחמו בנתניהו הנכד. יהיה כאן מאבק קשה. כבר יש כאן מאבק קשה. אבל קטן על נתניהו. וחוז מזה, תמיד אפשר לבוא לכותל, להתעטף בטלית ולבקש סייעתא דשמיא. שאלוקים יהיה בעזרו. ●

הרב נתן מיליקובסקי

4 אבל אתם יודעים מה? נניח שראש הממשלה אדיש לכל הניסים והנפלאות, וכל השיח האמוני החדש שלו הוא רק לצרכים פוליטיים. מצוין, זה אפילו עוד יותר מרגש. כי זה אומר שנתניהו מבין איפה לב העם נמצא, ואין צריך לדבר אליו. תמיד הוא היה גאון בלזחות את הסנטימנט הציבורי. אז עכשיו הוא קולט שעם ישראל רוצה את ראש הממשלה שלו עטוף בטלית? נפלא ביותר. זה אומר שהסיפור הוא בכלל לא נתניהו האיש, אלא עם ישראל כולו, שעובר תהליך, ונתניהו מזהה את זה. הרי את דיבורי האמונה האלה הוא לא אמר בריאיון לאיזה עיתון חרדי, אלא במסיבת עיתונאים מול פני האומה והעולם כולו.

אפרופו העולם: אני חושב על אותו יהודי מתבולל מאלסקה שהתעוררה אצלו הנקודה היהודית, והוא פתאום מרגיש גאווה על הניצחון הגדול של מדינת היהודים, ועיניו נשואות אל ישראל שהוא כנראה לא ביקר בה מעולם (אתם לא מבינים כמה יהודים כאלה יש!) ואל ראש הממשלה שלה. כמה מסרים יהודיים הוא קיבל השבוע ממנו? כמה סמלים יהודיים? זה מדהים.

ויש עוד זווית שבגללה התרגשתי מדיבורי האמונה של נתניהו. אחרי ההצלחה המופלאה של טייסיו באיראן אני כל הזמן חושש שנחזור חלילה לקונספציות "כוחי ועוצם ידי". הרי זה בדיוק מה שקרה אחרי ניסי מלחמת ששת הימים. ואז לאן הגענו? למלחמת יום הכיפורים. כאן אומנם התהליך הוא הפוך: התחלנו מהשפל הנורא של 7 באוקטובר, והגענו בזמן די קצר להצלחה המסחררת באיראן. אבל איזה פספוס זה יהיה אם אחרי התיקון הכואב שעברנו בשמחת תורה נחזור שוב אל היהירות הצבאית. והנה ראש הממשלה, ברגעי השיא של חייו, מול פני האומה והעולם כולו, מזכיר בענווה שוב ושוב את בורא העולם. יש בזה חשיבות גדולה לא רק ביחס לאזרחי מדינת ישראל אלא גם כלפי שמיא.

5 לא רק על אביו שבשמיים דיבר ראש הממשלה השבוע. בכל הראיונות הוא ציטט מילה במילה את הצוואה החיה של אביו, פרופ' בן ציון נתניהו, בנאום הבלתי נשכח שנשא במרכז בגין ביום הולדתו ה-100, שבו בחר לדבר על המשימה לחסל את איום הגרעין. הייתי שם באותו אירוע, לפני כ-15 שנה, ואני חייב להתוודות שבזמן אמת זה היה קצת מוזר. יום הולדת 100, כולם מברכים ומהללים אותך, מאחלים איחולים מרגשים (לא איחלו לו 'עד 120', זה לא כל כך מגומגם בגיל כזה), ואז בסוף, בנאום התודה שלך, אתה הורס את המסיבה ומדבר על סכנת השמדה? אולי עוד מעט ישירו פה כולם "איפה איפה איפה איפה הפצצה?". אני זוכר שבזמן אמת ראיתי בזה ניתוק מהמציאות. אבל זה העניין, שכנראה דווקא התעלמות מהסכנה הזאת הייתה ניתוק מהמציאות. וטוב שנתניהו האב הצליח להחדיר בנתניהו הבן את ההכרח להישיר מבט למציאות.

והיה עוד מישהו שנתניהו הזכיר השבוע כמי שנותן לו את הכוחות לעמוד בכל האתגרים מול אויבים מחוץ ומבית. סבא שלו, הרב נתן מיליקובסקי (אגב, מקור השם נתניהו הוא בשם העט של הסב הנערץ). השבוע שלח לי החוקר חיים לנגוס צילום של עיתון 'הירדן' משנת תרצ"ה (1935) שהוקדש לדמותו של הרב, המחנך, הפעיל הציוני ובעיקר הנואם המופלא, הרב נתן מיליקובסקי. לרגל מלאות שלושים יום לפטירתו בחר העיתון, מכל נאומיו, לפרסם נאום תקיף במיוחד שבו נתניהו הסב דיבר במילים קשות ובכאב נורא על הנזק שגורמים היהודים הפרוגרסיביים של אותם ימים לעם ישראל.

1 זהו, מבצע 'עם כלביא' הסתיים. לכאורה הסתיים. לא באמת. כי אתם יודעים איך זה, אריה שקם והתעורר לא נרדם כל כך מהר. במחשבה שנייה, אני לא יודע אם המשפט היפה הזה נכון. מזמן לא ביקרתי בספארי. יכול להיות שאריה שמתעורר ונלחם - הולך מיד אחר כך לישון שינה ארוכה. אז תעזבו לרגע את המשל ותתמקדו בנמשל, טוב? כי הוא בוודאי נכון. עם ישראל התעורר. הוא נמצא במצב תודעתי אחר. והוא לא יחזור אחורה כל כך מהר.

הראשון להבין את זה הוא ראש הממשלה. תראו איך הוא מדבר בימים האחרונים. טלית, פסוקים, כותל, הקדוש ברוך הוא, סייעתא דשמיא, "שאלוקים יהיה בעזרו". אנחנו שומעים אותו מדבר כבר עשרות שנים. ברוך ה' פה, בעזרת ה' שם. בעיקר לפני בחירות. אבל הפעם זה משהו אחר. ממש שפה חדשה של בנימין נתניהו.

"אזרחי ישראל היקרים", כך הוא פתח את מסיבת העיתונאים הראשונה שלו אחרי השמדת הגרעין על ידי חיל האוויר האמריקאי, "כשנבחרתי לראשונה לראשות הממשלה, השתתפתי במוצעד החיים במחנה ההשמדה אושוויץ. הרגשתי שם פתאום צורך עז (הוא הדגיש בקולו את המילה "עז") וקפץ את אגרופיו) להתעטף בטלית. התעטפתי ואמרתי: 'שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד!'. לפני עשרה ימים, שעות אחדות לפני היציאה למבצע ההיסטורי נגד משטר הרשע של איראן, ביקרתי בכותל המערבי, וגם שם פתאום הרגשתי צורך עז (ושוב הדגשה ואגרופים קפוצים) להתעטף בטלית".

2 כבר כמה ימים אני תוהה לגבי הטלית הזאת. התרגלנו לראות ראשי ממשלה עם כיפה בכותל, אבל טלית? מי שם לו פתאום טלית? נשיא ארגנטינה? מרדכי איש הכותל? ובכן, נתניהו מספר בפתח מסיבת העיתונאים שהוא פשוט הרגיש צורך עז לעשות את זה. "נשאתי תפילה להצלחת טייסיו הגיבורים, חיילינו ומפקדינו המעולים, לביטחון מדינתנו ולשלום עמנו... והיום אחרי עשרה ימים חזרתי לכותל יחד עם רעייתי. שוב התעטפתי בטלית ונשאתי תפילת הודיה ובקשה להמשיך ההצלחה". וואו. חבל שנתניהו לא מכיר את ה'לשם ייחוד' שיש האומרים בכל בוקר קודם עטיפה בטלית (פראייר מי שלא אומר): "על ידי מצוות ציצית, תינצל נפשי ורוחי ונשמותי ותפילתי מן החיצונים, והטלית תפרוש כנפיה עליהם, ותצילם כנשר יעיר קינו, על גוזליו ירחף".

בתום מסיבת העיתונאים הארוכה, כולל שאלות באנגלית מהתקשורת הזרה, אמר נתניהו: "יש עוד שאלות? אז אני רוצה להגיד משהו נוסף. אני אמרתי, לא בבדיחות הדעת, אמרתי את זה מעומק ליבי ואמונתי, שהסיעה הכי חשובה בכנסת ישראל היא סייעתא דשמיא. הייתה לנו כאן גבורה אדירה של לוחמינו, של אזרחינו, עזרה אדירה של ידידנו, אבל הייתה גם סייעתא דשמיא של הקדוש ברוך הוא. ועל כך אני מודה בשם דורות של יהודים שחיכו להקים את מדינתנו, ציפו שאנחנו נגן על עתידנו. כך אנחנו עושים. תודה לכם".

3 היו שאמרו השבוע, ובעיקר היו שחשבו השבוע: נו, באמת, אין מה להתרגש. זה הרי נתניהו, הכול אצלו מחושב. הוא מבין שככה הוא צריך לדבר עכשיו. זה לא אותנטי. זה פוליטי. אז קודם כול, אני דווקא מאמין לו הפעם. למה לחשוב שאחרי כל החודשים האחרונים לא התעוררה אצל נתניהו הנקודה היהודית? הרי זה קרה גם ליהודי הכי רחוק והכי מתבולל באלסקה, למה שזה לא יקרה לראש ממשלת ישראל, האיש שידוע יותר טוב מכולם כמה תחכים ותכננו וגבורה ותעוזה אנושיים היו כאן - וכמה יד אלוהים הייתה כאן? אתם יודעים לכמה הרוגים ציפו כשאישרו את הפעולה? לפי הדיווחים בתקשורת, ערב ההחלטה על התקיפה, צה"ל הציג לקבינט תרחיש ייחוס שלפי 400 אזרחים ייהרגו, ובמקרה הגרוע יגיע מספר ההרוגים ל-800. ראיתי גם הערכות של מספרים גדולים בהרבה. ה' ישמור. ה' שמר. נכון שכל נרצח הוא עולם ומלואו, ואיבדנו 29 עולמות ומלואם כאלה במלחמה, הי"ד. אבל כשבאים לסכם את המלחמה, לא רק שהתסריט הכי גרוע לא קרה, אלא שגם התסריט הכי אופטימי לא התממש. יודעים למה? כי המבצע הצליח מעל ומעבר לכל דמיון ולכל תכנון.

ושימו לב: לא מדובר על נס אחד או שניים, או מאה אפילו, אלא על שרשרת של ניסים שאחד גרם לשני. אחד יושב על השני. אריח על גבי לבנה. אם לא היה הנס הראשון לא היה השני, ואם לא היה החמישי לא

בימים אלו עשרות אלפי
חשקי בית בישראל חווים

פגיעה ישירה

בחוסן הכלכלי

פעמונים מלווה אותם לתהליכי שיקום כלכלי
במציאות הכואבת שאליה נקלעו ומעבירה מענקי סיוע חירום
לצרכים הדחופים שלהם.

בואו נחלק אותם לפני שהבית יקרוס!

פעמונים
אתכם גם בשעת חירום

תרמו 1-800-35-10-12
עכשיו: paamonim.org

יאיר יעקבי
jacobi.y@gmail.com

דונלד, אני רק שאלה

3. דרדסבא: אבא או סבא?

זה לא בראש רשימת הדאגות שלנו, אני אגיד לך הכי דוגרי. אבל אם כבר אנחנו מדברים אז נשמח לוודאות הזאת. דרדסבא הזה, אני יודע שרובא דעלמא טוענים שהוא אבא, כי באנגלית קוראים לו פאפא, יעני אבא. אבל בוא, הדרדסים היא בכלל סדרה צרפתית במקור, אז צריך לבדוק איתם איך הם קוראים לו. העניין הוא שאנחנו לא יכולים לבדוק איתם כרגע כי יש מתיחות עם מקרון, אז לא הייתי סומך על המילה שלהם ככה או ככה. אז בוא נחליט שאתה מחליט וזהו. עדכן אותנו ונשים את הפולמוס הדרמטי הזה מאחורינו.

4. פיתה עם חומוס: סנדוויץ' לגיטימי או העיקר חסר מן הספר?

תבין דונלד, אני זוכר בילדותי אי שם בניינטיז כשהיינו הולכים ליומולדת של חבר, תמיד היו מחלקים פיתה עם חומוס בתור מנה קולינרית שאין לגיטימי ממנה. מי חשב אז שהפיתה הזאת צריכה עוד משהו? אבל ככל שחלפו השנים הפך החומוס לממרח ליווי, אקססורי סביר למילוי מוצלח יותר כשניצל או שווארמה. עכשיו הבן שלי הקטן, היה לו יומולדת ורציתי להגיש לילדים פיתה עם חומוס. שאלתי את אשתי בווטסאפ אם זה בסדר והיא ענתה לי "טוב". אז עכשיו אני לחלוטין לא יודע מה עושים. למזלי היומולדת התבטל בגלל התקיפה באיראן, אבל לא לעולם חוסן. סגור לי את הפינה הזאת, תוריד הוראה וניישים.

5. שני פרקי התהילים בסוף התפילה - זה לתמיד?

שמע דונלד, הכנסנו את עצמו לחתיכת ברוך עם שני פרקי התהילים האלה בסוף התפילה, אומר לך הכי דוגרי. האינסטינקט היה מבורך מאוד כמוכן, ונכון לשעתו. אבל עכשיו לך תחליט מתי מפסיקים. לא שיש לי בעיה עם פרקי תהילים כמוכן. אבל אנחנו הדתיים יש לנו נטייה להפוך כל נוהג יפה ל"עניין חשוב" ומשם ל"הלכה פסוקה שרק סנהדרין של שבעים ואחד יכולה לעקור" הדרך קצרה.

אז החשש שלי הוא ששני הפרקים האלה כאן כדי להישאר, ואם יש משהו שהמוטיבציה שלי להתפלל במניין לא יכולה להרשות לעצמה זה הרחבה נצחית של הטקסט. עכשיו שמע, כדי להחליט מתי מפסיקים צריך מישהו עם כתפיים רחבות. אתה מבין מה אני מבקש. תכריע ותעדכן. הייתי מציע לך בתמורה להוסיף בתפילה ברכה לשלום נשיא ארצות הברית, אבל אז מה עשינו בזה. יאללה סומך עליך, טוב?

איך שלא תסובבו את זה, האמריקאים באו והכריעו את המערכה באיראן. אנחנו אומנם הבאנו אותה במכת פתיחה מפוארת, אבל את המכה בפטיש חצות נתנו החבר'ה מארצות הברית בראשות טראמפ ובכך סיימו עשרות שנים של דאגות ופולמוסים.

מה שהביא אותי לחשוב שלא תזיק לנו הכרעה אמריקאית אגרסיבית בעוד חזיתות נפיצות בארץ. אז דונלד בן פרד, אם אתה קורא אותי כפי שמאז ומעולם חשדתי, הנה רשימה חשובה מאין כמותה של ההכרעות הדחופות ביותר על שולחנם של אזרחי ישראל:

1. שבתות: קיץ או חורף?

שמע דונלד יקירי, אני מבין שיש לך חתן יהודי או אולי אני מתפרץ לדלת פתוחה אבל אנחנו צריכים פה הכרעה ודחוף. מצד אחד שבתות הקיץ האלה גומרות עלינו. אנחנו אוכלים סעודת שבת בשתיים בצהריים ובצאת השבת אנחנו כבר חלביים ארבע שעות, אתה מבין מה אני אומר? זה לא הגיוני. ואז את כל המקלחות וההרדמות אנחנו צריכים לעשות בספרינט של 30 דקות כדי שהילדים יהיו במיטה בשעה הגיונית, אחרת איך תגיע למשחק הפוקר של מוצ"ש עם החבר'ה? לא שאני הולך לדברים כאלה כמוכן, אבל אני מדבר איתך ברמת התאוריה.

מצד שני, גם שבת חורף זה לא פיקניק. איזה מין שיש זה? אני די בטוח שיום שיש המקורי היה בקיץ, אחרת אני לא מבין איך קודשא בריך הוא הצליח דווקא ביום הכי קצר של השבוע להכניס את בריאת כל החיות כולל האדם. לא שאני בא להתריס כלפי שמיא חלילה, רק אומר שמה שזה לא מתכנס. אז אנחנו מתנדדים בין שני הקטבים האלה כמו מלח שיכור ואנחנו זקוקים להכרעה דחופה. קבל החלטה ועדכן אותנו.

2. המילה "טוב" בהודעת ווטסאפ: פאסיב אגרסיב?

לא יודע איך לקרוא את המילה הזאת דונלד, בחיי. כזאת מילה פשוטה. טוב. מה יותר טוב מטוב? ובכן, כל מילה אחרת מסתבר. "אחלה", "סבבה", אפילו "בסדר" העלוב יותר טוב מ"טוב". הנה דוגמה. אני בבית, אשתי בעבודה. אני שולח לה: "אני בונה עליך לאיסופים היום מהגן, סבבה?". היא מחזירה לי "טוב". היא כועסת עליי, ר' דונלד??? נשמע לי שהיא כועסת עליי. נשמע לי ששום דבר לא טוב. ואם זה הטוב, אז אני בטח ובטח לא רוצה שיהיה לי עוד יותר טוב ועוד יותר טוב. אולי הייתי צריך לאסוף את הילד לבד מהגן? אולי היא מנסה להגיד לי שהילד כבר מזמן לא בגן ואני צריך להתאפס על עצמי כאבא?

אני צריך הכרעה אמריקאית מוחצת בסיפור, סומך עליך.

מה אכפת לי אם נתניהו תקף באיראן כדי לשרוד פוליטית, מבחינתי שיעשה את זה כי הוא שיחק עם סמוטריץ' אמת או חובה וזה היה חובה עליך לפרק את איראן או אמת שאתה צובע את השיער

ישראלים זה כזה תאונה קלה בכביש 5 - פקק של חמישים דקות בגלל סקרנים, אבל טיל נוחת לידם בשוליים - אודרוב ממשיכים לנסוע כולה פגז מאיראן

אם נתניהו רוצה בחירות בזק כדאי שזה יהיה ממש בזק, יעני היום בחמש אחר הצהריים נפגשים כולם במיני ישראל עם פתקים

תמונת הניצחון שלי היא אחותי הגיבורה שגרה בהרצליה בקומה אחרונה בלי ממ"ד והתחננה 12 יום לבוא להתארח אצלנו עם ששת ילדיה וסורבה על ידינו בעקביות. עם ישראל חי!

הכנסנו את עצמו לחתיכת ברוך עם שני פרקי התהילים האלה בסוף התפילה, אומר לך הכי דוגרי. האינסטינקט היה מבורך מאוד כמוכן, ונכון לשעתו. אבל עכשיו לך תחליט מתי מפסיקים. לא שיש לי בעיה עם פרקי תהילים כמוכן. אבל אנחנו הדתיים יש לנו נטייה להפוך כל נוהג יפה ל"עניין חשוב" ומשם ל"הלכה פסוקה שרק סנהדרין של שבעים ואחד יכולה לעקור" הדרך קצרה

זה לא רק המזגן זו כל המעטפת

גם בימים אלה
אנו ממשיכים לעטוף אתכם עם
שירות זמין ונוח בכל דרך שתבחרו

שירות טכנאים
זמין עבורכם
עד 19:00 בערב

מוקד שירות מתוגבר
1-700-700-946 📞
054-1466-491 📱

דביר שרייבר
dvirbe7@gmail.com

אל תשליכני

יש לנו זירה באיראן, זירה בעזה, זירה אצלי בבית שבה הנכדים עושים ניסויים מדעיים ברווח הדק שבין הממ"ד למרפסת

פעם שהוא בודק מה קורה כשהעציץ שבסלון מתרסק אל קרקע המציאות, ואז ההורים כועסים עליו ואין לו ברירה אלא להשליך את תכולתו מהמרפסת, יחד עם צלחות הפורצלן שאמא שלו כל כך אוהבת. מנגד, יש הטוענים שהילד בסך הכול שואף לדבוק בתורה ולקיים שמיטה כהלכתה, כנאמר בספר דברים: "וזה דבר השמיטה - שמוט". ולא עוד אלא שבעוד שהכתוב מצווה "מקץ שבע שנים תעשה שמיטה", הילד מחמיר על עצמו ועושה שמיטה מקץ שבע דקות.

חשוך קצת על הפרגולה

כך או כך, מאז שחזרנו לנוהל אירוניה והילדים עם הנכדים שוב מסתופפים בצל קורתנו וממ"דנו, גילינו מחדש גם את הענף האולימפי המרהיב של הטריאתלון הכולל הרמת חפץ, ריצה מהירה אל המרפסת, השלכה בקשת מושלמת אל מעבר למעקה וציפייה למחאות כפיים. לעיתים אנחנו קולטים את האירוע בזמן אמת (בלי אזעקה - איפה קיפוד העורף כשצריך אותו) ופותחים במרדף אחרי הילד שדופק ספרינט אל המרפסת. אנחנו תמיד מפסידים. לפעמים סוללה סמוכה של כיפה ברזל יורה טיל בניסיון ליירט את ההשלכה. היא תמיד מפספסת.

בכל יום לאחר אזעקת הבוקר אני יוצא מהממ"ד, מביט מהחלון ובוחר את היבולים הרכים שצמחו מהשלכות אתמול. בדרך כלל יש על הפרגולה של השכנים ערוגות ערוגות של בובות, אבני לגו, מכוניות (צעצוע), מפתחות של מכוניות (אמיתיות), עטים, מוצצים, ארנקים, סנדלים, מיקסר. לא מכבר אספתי את הנכדים והסברתי להם בצעקות מנומסות שאסור! לזרוק!! חפצים!!! מהמרפסת!!!! והם באמת לקחו את הדברים לתשומת ליבם ומאז הם זורקים אך ורק מהחלון של המטבח. תליתי בתגובה ברחבי הבית שלטים המודיעים ש"אין להשליך בדלי סיגריות, עטיפות נייר או אשפה מכל סוג שהוא, העברייני יענש, ראו הוזהרתם!" אבל הם לא נזהרים כי הם לא יודעים לקרוא מאחר שעדיין לא למדו אל"ף ב"ת, רק גימ"ל של גרביטציה.

כמאמר הפתגם, אבן שהשליך נכד אחד גם עשרה סבאים יתקשו להוציא מהבאר, מה עוד שאין לנו באר מתחת לבית, רק הפרגולה של השכנים, כזכור. מאז שובה של האירוניה התעמלות הבוקר שלי מתמצה בירידה במדרגות אל השכנים, התנצלויות כנות וניסיונות משותפים לטכס עצה איך לרדת מהעץ, כלומר להוריד את התערוכה מהפרגולה. הם באמת נחמדים, השכנים, רק קצת מתלוננים בזמן האחרון שחשוך להם, כאילו משהו יושב להם על הלב ועל הפרגולה. בסדר, אני אומר להם, מי ישמע מתי יש לכם זמן לשבת בחצר, גם ככה אתם כל היום בממ"ד הסגור, נהנים מהחושך.

אם את השכנים אני עוד מצליח איכשהו למרוח, את המפתחות של המכונית שמונחים בנחת על הפרגולה אני בכל זאת קצת צריך. לא יודע אם ניסיתם פעם, לא פשוט לטפס על פרגולות. במיוחד כשהנכדים ממטירים עליך מלמעלה נשיקות חמות ושאריות של אוכל קר. אז אני עולה הביתה, מחבר מקל של מגב למקל של מטאטא, משחיל את המוט הארוך למטה ומנסה לצלוף בחפצים השונים כדי להעיף אותם מגג הפרגולה. נראה לי שככה המציאו את הגולף. אף פעם לא סבלתי את המשחק המשעמם הזה.

ככה עד הפסקת האש התנהלו חיינו בין התרעה לאזעקה ובין השלכה לזריקה, ובזמן שטייסינו משמידים את אויבינו נכדינו משמיטים את רכושנו. מבחינתי אני מוכן להמשיך להילחם בכוח המשיכה ככל שיידרש, העיקר שנרדף את אויבינו ולא נשוב עד כלותם. באמת שהגענו להישגים אדירים. השאלה היא, כמו תמיד, איך שומרים עליהם ולא משמיטים אותם על הפרגולה של השכנים. ●

הנכדים בסך הכול ניסו לבדוק את כוח המשיכה. אילוסטרציה

בדרך כלל יש על הפרגולה של השכנים ערוגות ערוגות של בובות, אבני לגו, מכוניות (צעצוע), מפתחות של מכוניות (אמיתיות), עטים, מוצצים, ארנקים, סנדלים, מיקסר. לא מכבר אספתי את הנכדים והסברתי להם בצעקות מנומסות שאסור! לזרוק!! חפצים!!! מהמרפסת!!!! והם באמת לקחו את הדברים לתשומת ליבם ומאז הם זורקים אך ורק מהחלון של המטבח

בליל שבת התפללנו בחצר של השכנים, כמו בימים הטובים ההם של הקורונה והמלחמה בעזה. תוך כדי קבלת שבת הסתכלתי על המתפללים והרגשתי שמהו פה בכל זאת לא בסדר, אבל לא הבנתי מה. לכאורה הכול היה תקין - הגברים לא התערבבו עם הנשים (שממילא נשארו בבית), החזן התפלל בקצב משביע רצון, האיראנים לא שיגרו טילים, אפילו לא סוכריות בליסטיות.

כשהתחלנו "לכה דודי" הבנתי מה מפרע לי: אנחנו יושבים קרובים מדי ולא שומרים על הנחיות קיפוד העורף או משרד הבריאות או מי שזה לא יהיה, מה שבוודאות יביא עלינו הדבקה אקספוננציאלית וסגר ממושך בממ"ד עד שנקבל הודעה שאפשר לצאת, אבל לא להתקהל. כבר עמדתי לעצור את התפילה ולדרוש מכולם לחבוש מסכות ולהציג תו ירוק, אבל אז בדיוק הגענו ל"בואי בשלום" וכולם הסתובבו אליי ולא היה לי נעים להודות שאין לי מושג אם אנחנו פה בגלל איראן, או בגלל הקורונה, שאם מצרפים את שתיהן מקבלים אירוניה. באמת אירוני שהעשור הזה התחיל בחיסונים, המשיך בחיסולים, ורוב הזמן אנחנו מתמקדים בחיתולים. החיתולים שאנחנו מחליפים לילדים שנמצאים כל הזמן בבית, אני מתכוון.

בשבוע שעבר חזרנו להיות מה שהיינו רוב תקופת הקורונה והמלחמה - משפחה פטריארכלית מורחבת שבה הגברים לוחמים עזי פנים, הנשים עם קשה עורף, המדינה כולה מטה אוזן ואני מגרד באף. עברנו את זה כל כך הרבה פעמים בחמש השנים האחרונות, עד שנדמה שזו צורת החיים הטבעית: קמים בבוקר, שומעים אזעקה, נכנסים לממ"ד, יוצאים, מכינים ארוחת בוקר, שומעים אזעקה, מבינים שאלה רק הצרחות של הילדים (אצלם אין התרעות מקדימות), נכנסים לממ"ד, יוצאים מהממ"ד, משכיבים את הילדים לישון, ואז שוב יש אזעקה. ככה עובר לו עוד יום. מה עושים במעט הזמן שנותר? יורדים למטה, להביא את החפצים שהושלכו.

שמיטה מדי שבע דקות

לילד, כמו לכל יצור בטבע, יש שלבי התפתחות ברורים. בגיל יומיים הוא תופס לך את האצבע. בגיל שנתיים הוא מבין את עובדות החיים ומכריז על כל דבר בסביבתו "שלי!". בגיל שלוש הוא מממש את התובנה הקפיטליסטית ואוגר לעצמו צעצועים ומוניות ומסרב להרפות מהם בעד שום הון שבעולם.

איפה שהוא באמצע, הוא מגלה את כוח המשיכה.

על פי רוב, האבחנה המסעירה מתרחשת כשהילד מתחיל לעמוד על רגליו ומגלה שיש כוח אימנטי שבכל פעם מחדש מפיל אותו למטה. באמצעות רצון והמון בכי הילד לומד להתגבר על הגרביטציה, ואז, בגיל שנה וחצי בערך, הוא מתחיל לשאול את עצמו שאלות פילוסופיות מתקדמות. למשל, האם חפצים הם בני אדם? האם גם הם יודעים ללכת (כי אם לא, למה הם הולכים לאיבוד כל הזמן)? האם גם הם, כמוהו, מסוגלים להתעלות מעל כוח המשיכה?

כדי לגלות את התשובה, הילד פוצח בניסוי המדעי הראשון בחייו. דוקטורנטים למיניהם נוהגים לבצע ניסויים במעבדה. ילד לא צריך שדות מחקר שעולים המון כסף - הוא מסתפק במרפסת. הניסוי עצמו מתבצע בארבעה שלבים. בשלב הראשון הילד לוקח לידי צעצוע, כפית או את הטלפון של סבא. בשלב השני הילד משליך את שלל החפצים מהמרפסת על הפרגולה של השכנים. בשלב השלישי הילד מציין באכזבה שחפצים לא יודעים לעוף. בשלב הרביעי הילד בודק אם זה נכון לכל חפץ, בעדיפות לכאלה שידועים להישבר.

פסיכולוגים טוענים שלא מדובר בניסויים מדעיים, אלא בהשלכה שהתת-מודע של נפשו הרכה של הילד מבצע בכל

המכללה
האקדמית
אשקלון

Aac

כל האפשרויות פתוחות לכל מה שתרצו להיות

שנה ראשונה חינם*

50% הנחה בדמי הרישום

ביה"ס למדעי הבריאות

B.Sc. במדעי התזונה
תוכנית ארבע שנתית כוללת הכשרה ומוכרת כקדם רפואה

B.A. בבריאות הציבור

B.S.N. באקדמיות (סיעוד)

B.S.N. תוכנית להסבת אקדמאים באקדמיות (סיעוד)

הפקולטה לעבודה סוציאלית

B.S.W. בעבודה סוציאלית

B.S.W. תוכנית להסבת אקדמאים

מדעים מדויקים

B.Sc. במדעי המחשב

הפקולטה לקרימינולוגיה

B.A. בקרימינולוגיה

מדעי החברה

B.A. בפסיכולוגיה

B.A. בפוליטיקה וממשל

B.A. בלימודים רב-תחומיים

במדעי החברה במסלולים:**

• מינהל עסקים

• משאבי אנוש

• חינוך

הפקולטה לכלכלה

B.A. בכלכלה וחשבונאות

• לקראת רישיון "רואה חשבון"

B.A. בכלכלה וניהול

B.A. בכלכלה ושוק ההון

B.A. בכלכלה ולוגיסטיקה

תוכניות הלימוד לתואר ראשון

תוכניות הלימוד לתואר שני

M.A. עם תזה בקרימינולוגיה קלינית

M.A. עם תזה בפסיכולוגיה רפואית

M.Sc. במדעי המחשב

M.A. בכלכלה יישומית

M.S.W. בעבודה סוציאלית

M.A. בקרימינולוגיה

*9925

www.aac.ac.il

לפרטים נוספים
סרקו את הקוד

שכר לימוד אוניברסיטאי

*לחיילים משוחררים ומסיימי
שירות לאומי-אזרחי על פי חוק

** המסלולים לא יצוינו בתעודת הגמר
אלא בנספח גיליון ציונים

קמפוס חרדי
08-6210080

מעונות

מכינות קדם
אקדמיות

מרכז
חוסן

מרכז לפיתוח
קריירה

מלגות

חיים במתנה

חילי טרופר, 47, חבר כנסת

// פז"מ כליה

תרמתי לפני קצת יותר מחמש שנים.

// מאין באת

גדלתי בירושלים, שישי מתוך עשרה אחים ואחיות, ואת ערכי הנתינה ינקתי מהוריי המופלאים. כיום אני גר במושב נס הרים, נשוי ואב לארבעה ילדים. במשך 16 שנים עסקתי בחינוך ובעשייה חברתית, בין השאר הייתי מנהל בית ספר 'ברנקו וייס' ברמלה, המיועד לבני נוער שנשרו מהמערכת ומקבלים הזדמנות נוספת, ומנהל אגף חינוך בירוחם. בשש השנים האחרונות אני בשדה הפוליטי, בין השאר כיהנתי כשר התרבות והספורט וכשר המדע והטכנולוגיה.

בשדה החינוך ובעשייה החברתית פגשתי אין סוף ישראלים שחשים אחריות על החברה, שפועלים כדי לרפא ולתקן ולשנות. זכיתי בתלמידים מופלאים, שבתחילת הדרך היו בבור עמוק והרגישו כי כל הדלתות נעולות בפניהם, אך בעמל וביזע פתחו שערים, סללו דרך והגיעו רחוק. במיוחד אני מתרגש מהבוגרים שלי שלמדו בתיכון לנוער בסיכון שניהלתי, ושלושה מהם כבר חזרו להיות מורים ומחנכים בו. הם עשו את כל הדרך והוכיחו כי תמיד יש תקווה ולעולם לא מאוחר מדי.

// חיים של שליחות

חונכתי ברוח דבריו של האדמו"ר מפאסאצנה ש"הדבר הכי גדול בעולם הוא לעשות טובה למישהו אחר". הוריי וכל אחיי ואחיותיי, גייסי וגיסותיי, כל אחד בדרכו, עסוקים בנתינה ומבקשים להוסיף טוב בעולם. בעשייה החינוכית הרגשתי גם תחושה עמוקה של משמעות ולא פעם גם תחושת תסכול מכך שהבעיות עמוקות וקשורות למדיניות. השדה הפוליטי, על כל חוליו, הוא שדה שבו אפשר להשפיע על השיטה והמדיניות. אני משתדל.

// רגע מכונן

הייתי קורא בעלונים של 'מתנת חיים' על האפשרות לתרום, ואמרתי לעצמי שברור שאתרום, אני רק צריך את ההזדמנות המתאימה מבחינת פניות וזמן. למדתי שהסיכון לעצמי נמוך, אך הסיכוי להציל חיים גבוה. אז מבחינתי, למה לא? עם הזמן הכרתי יותר ויותר חברים שתרמו וחשבתו שזו זכות מדהימה להציל חיים.

אגב, גם אחי אבישי תרם כליה. הוא אולי האדם היחיד שתרם כליה פעמיים... בפעם הראשונה הוא כבר נכנס לניתוח, אך במהלכו הרופא גילה ממצא חשוד, עצר את הניתוח וסגר אותו. אחי התעורר אחרי שחשב שתרם כליה, אך גילה שהוא עדיין עם שתיים. אח עקשן וצדיק יש לי, שביקש שבמהירות האפשרית ישללו את הממצא שהתגלה, ואם אכן ישללו - הוא רוצה

בתקופות מערכות הבחירות החוזרות ונשנות, הרגשתי חוסר תוחלת בקמפיינים וחשבתי שיהיה יותר משמעותי לתרום כליה. מבחינתי נוצרה ההזדמנות לעשות את מה שרציתי. דיברתי עם הרב הבר זצ"ל שדאג לי לבדיקות מהירות, להתאמה של נתרם, לניתוח בזמן - וכך הספקתי לתרום במהלך מערכת הבחירות ולחזור לאיתני בזמן.

רבים מדברים על מה שרע בארץ. אני רואה בעיקר טוב. כל יום אני נתקל בנדיבות אין סופית של המוני ישראלים מכל המגזרים. הערכות ההדדית הישראלית היא ההשראה.

קופצים למים

בתקופות מערכות הבחירות החוזרות ונשנות, הרגשתי חוסר תוחלת בקמפיינים וחשבתי שיהיה משמעותי יותר לתרום כליה. מבחינתי נוצרה ההזדמנות לעשות את מה שרציתי. דיברתי עם הרב הבר זצ"ל והוא דאג לי לבדיקות מהירות, להתאמה של נתרם ולניתוח בזמן, וכך הספקתי לתרום במהלך מערכת הבחירות ולחזור לאיתני בזמן. התהליך היה מקצועי ועוטף. אשתי דאגה קצת, לילדים הודעתי רק

בסמוך לניתוח כשהיה ברור שזה קורה וגם הם דאגו קצת, אך לולא ברכת הדרך של משפחתי לא הייתי תורם. הם שותפים מלאים.

// גאולה

יאיר, איש מקסים שנשוי לאישה מקסימה ואב לילדים טובים. הוא קיבל את הכליה שלי בדיוק ביום הולדתו ה־60. לא הכרתי אותו קודם התרומה. הוא סיפר לי כיצד קריסת הכליות והדיאליזה הקריסו את חייו ותיאר את הסבל הכרוך בכך. הוא שיתף בחוויה של טיפול דיאליזה כמה פעמים בשבוע, ותיאר איך זה להיות מרותק לבית, לא לצאת לעבודה, לא להיות אבא וסבא פעיל. לשמחתי מאז קבלת הכליה הוא חזר לעבוד ולהיות בעל, אבא וסבא פעלתן ומלא חיים. מדהים כמה הפעולה הזאת מחזירה אנשים לחיים. פגשתי אותו לראשונה בבית החולים יומיים אחרי הניתוח. מאז נקשרה נפשי בנפשו, ותכל'ס גם גופי בגופו. אנחנו מדברים מדי יום שישי כבר יותר מחמש שנים.

// חיים חדשים

ברוך השם חזרתי לתפקוד מלא. אם לא מזכירים לי את העניין, אני לא זוכר אותו. עובד, רץ ופשוט שותה הרבה מים. מבחינתי, אני עוד אחד משורה ארוכה של תורמים רבים. ברמה הרחבה יותר, זו הוכחה נוספת לטוב העצום שיש כאן. מדינת ישראל היא המדינה המובילה בעולם, בפער גדול, בשיעור תורמי כליה מן החי. יש אלטרואיזם בעולם, ובישראל שיעורו גבוה במיוחד.

// חבר מביא חבר

לשמחתי הגיעו אחריי תורמי כליה נוספים, מהם גם חברים טובים שקיבלו ביטחון ודחיפה גם בעקבות התרומה שלי. הרב הבר זצ"ל ביקש שאחשוף את התרומה כדי לדרבן אחרים. התייעצתי עם אבי והוא אמר שאם החשיפה תביא להצלחת חיי אדם נוספים, ודאי שיש לעשות זאת. ואכן הייתה חשיפה משמעותית, והבנתי מ'מתנת חיים' שרבים תרמו אחריי.

// רגע של נחת

בחוויה האישית שלי חזרתי לחיים רגילים, ואני שמח על הזכות שהייתה לי לתרום ולתת חיים. אני זוכר שבימים הראשונים שאחרי הניתוח, מבעד לכאבים ולתשישות, הלכתי עם התחושה החזקה של הזכות לתת חיים. לתחושה הזאת יש כוחות שמאפשרים לצלוח גם רגעים פחות נוחים וטובים. יש כמוכן גם משככי כאבים מכל הסוגים שמקילים על ההתאוששות מהניתוח של תרומת כליה, אבל אין לי ספק שהנתינה היא משככת הכאבים האפקטיבית ביותר. כיום, במבט של חמש שנים לאחור - הכאבים חלפו כבר מזמן, מה שנשאר הוא תחושה עמוקה של משמעות.

קרן קימת לישראל

אשכולות
מרכזי הסיור והתודעה של ישראל

Reminder

לא לשכוח לתדלק
את החללית

Close

Got it

אשכולות וקק"ל מטיסים אתכם לחלל

פסטיבל תצפיות כוכבים קיץ 2025

10 ש"ח בלבד לנרטיס | מוקדים בכל רחבי הארץ | מגוון תאריכים

לנרטיס והרשמה

ליבני במזרח

"אנחנו שותפים במשימה הזאת, אתגר ההתיישבות זה רצון שדיברנו עליו כבר בדיוטים". אליאב ושרה ליבי

מאז שהיה ילד קטן, חלם אליאב ליבי לבסס את ההתיישבות היהודית מזרחה לכיוון בקעת הירדן. יחד עם רעייתו שרה ושמונת ילדיהם הוא הקים בזו אחר זו חוות שמתכרסות מגוש שילה ועד מושב תומר בבקעה. הם לא נרתעו ממגורים בערימת חציר וגם לא ממעשי הרס, ואף הקימו חברת בנייה ותשתיות שפורצת דרך להתיישבות. נפילת בכורם דוד הי"ד בעזה רק מחזקת אותם בהמשך מפעל האחיזה בארץ שכה אהב

יוסף ארנפלד // צילום: ענבל למברגר

כבר מגיל צעיר חלם אליאב ליבי להקים יישוב בארץ ישראל. עוד בהיותו ילד כתב רשימה של הציד הנדרש להקמת יישוב. אמבולנס, מעדר, מזלגות חד־פעמיים, ספר תורה - זהו מדגם מייצג מתוך הרשימה הילדותית שהרכיב. לימים, אחרי שהקים את חוות מלאכי השלום ועסק בניסיונות להסדרתה, נתקל ברשימה ישנה של החטיבה להתיישבות שממוענת לצה"ל, שכללה את רשימת הציד הנדרש להיאחזות הנח"ל שהוקמה במקום. הרשימה הייתה אקלקטית וכללה בין השאר: בניינים, תשתיות, כוסות חד־פעמיות, שני מטאטאים, שלושה מגבים, 10 קילומטר כביש, מבנה גנרטור וכן הלאה. "מתברר שכיוונתי לדעת גדולים", הוא מחייך.

מזה שנים רבות שאליאב ליבי עוסק בהקמת חוות ויישובים חדשים, הן ברמה המשפחתית עם רעייתו שרה ושמונת ילדיהם, והן בפן התעשייתי, במסגרת חברת 'ליבי בנייה ותשתיות' שאותה הקים יחד עם אחיו הראל (קוקו). הפעילות המבורכת שלהם לירושת הארץ הייתה נשאת ככל הנראה הרחק מהרדאר הציבורי, אילו לא שכלו אליאב ושרה לפני כחודש את בנם דוד בן ה־19, כאשר הבאגר שלו עלה על מטען בג'באליה במהלך עבודתו כעובד קבלן של צה"ל. לקראת יום השלושים לנפילתו בשדה הקרב ניאותו השניים לפתוח את ליבם ואת ביתם בחווה החדשה 'מצפה מיכל' בבקעת הירדן, שאליה עלו אך לפני חודשים ספורים.

המשימה: להרוס את עזה

בימים כתיקונם חברת 'ליבי בנייה ותשתיות' עסוקה בבניין הארץ, אך בשל מחסור בכלי הנדסה ברצועת עזה, נעתרו האחים ליבי לבקשת צה"ל והקצו מספר נכבד של כלים ומפעילים לטובת המערכה. "קיבלנו פנייה ממשרד הביטחון", מרחיב אליאב. "הם אמרו שאין מספיק כלים בעזה, וצריך מפעילים בעלי ניסיון שהמשימה חשובה להם. בתוך זמן קצר נכנסו לפעילות והבאנו תוצאות טובות, אם כי הפסדנו הרבה כסף על הנזקים שהכלים ספגו. אומנם הם שילמו לנו יותר מהתעריף הרגיל לעבודה כזאת, אבל עדיין הנזקים היו גדולים. למרות זאת הבנו את השליחות ואת גודל השעה, ונרתמנו למשימה".

"המשימה היא להשמיד תשתיות טרור בעזה", הוא מציין. "או במילים אחרות: להרוס את הבתים, כי בכל בית יש תשתיות טרור. בסיבוב הקודם, עוד לפני הפסקת האש האחרונה, העבודה הייתה יותר ברמת המח"טים שהיו נחושים לשמור על חיי החיילים שלהם ולכן התעקשו להרוס. כשהתחלף הרמטכ"ל, הנוהל הפך להיות

תורת הלחימה של צה"ל כולו. בהתאם לכך ניסו להכניס כמה שיותר מפעילי כלים הנדסיים שיהיו צמודים לפלוגות, וכך גם קבלנים אורחיים יכולים לתת מענה". בתקופה הזאת דוד למד בישיבה הגבוהה בתלם, ומדי שישי־שבת־ראשון ירד לעזה להחליף מפעילים. "מבחינת הצבא, לא היה אכפת להם שמדובר בנער בן 19. כל שם היו בודקים ומאשרים, הגיל לא היה רלוונטי".

כשדוד ביקש מכס לרדת לעזה, זה היה טריוויאלי?

"מבחינתי כן", אומרת שרה. "דוד רצה מאוד להתגייס, אבל היה לו פרופיל נמוך. הוא עשה המון בדיקות רפואיות כדי להעלות את הפרופיל. כשהוא אמר שהוא יכול לרדת לעזה באופן הזה, אפילו שמחתי איתו. בהתחלה הוא הלך רק לסופי שבוע, ובהמשך עבר לעבוד שם שבוע מלא. הוא אמר: אני מרגיש שעכשיו זאת המשימה". "אחרי תום הפסקת האש והחזרה ללחימה, דוד אמר לי: 'אבא, אולי תקנה לי כלי ואני אכנס על מלא למשימות'. אני פחדתי", מודה אליאב. "גם בסיבוב הקודם, בהתחלה לא נתנו לו לבוא לעזה לשבתות, כי אמא שלי, סבתא שלו, לא הסכימה. היא אמרה לקוקו, אחי: אוי ואבוי לך! דוד היה מבואס מזה, הוא הרגיש שמערבבים אותו. בקבוצה של סידור העבודה הוא ראה שצריך מפעילים, ובכל פעם אמרו לו ברגע האחרון: הסתדרנו עם מפעילים. בשבתות הראשונות הוא נעלב: 'אולי חושבים שאני לא מפעיל מספיק טוב'. ידעתי שאין מצב שזה מה שחושבים עליו. שאלתי את אחי קוקו מה הסיפור, והוא אמר לי: אמא לא מרשה, תקבל החלטה בעצמך. ואז צירפנו אותו ללחימה".

"בסבב השני, כשהוא ביקש להצטרף באופן קבוע, ממש דאגתי והרגשתי שהדאגה הזאת היא מה שכל אבא של לוחם מרגיש, אבל אין לי איך להסביר בצורה הגיונית למה שלא ילך לזה, כשהוא רוצה לתרום במשימה הכי חשובה שיש. אני לא חושב שאפשר למצוא שירות יותר גדול מזה לטובת המדינה", הוא מבהיר. "אני מחובר להתיישבות כל החיים, אבל 'כי ה' אלוהיך מתהלך בקרב מחנך... והיה מחנך קדוש' - נאמר רק על מלחמות. ה' ממש מתהלך בקרב מחנך, ואיתך ביחד בתוך האירוע. זה לא מקום שהוא קל, נעים, מכובד. קולות המלחמה הם קולות קשים והריחות מפחידים, וזה קשה פיזית, אבל שם ה' יתברך נמצא איתנו. קניתי לו כלי, ופחדתי. התקשרתי אליו פי אלף יותר מתמיד. כשהוא היה בישיבה הייתי יכול לא לדבר איתו במשך שבועיים, ורק כשהיה מגיע הביתה היינו מדברים. אבל מאז הכניסה, כמעט בכל יום הייתי מרים אליו טלפון ושואל: מה קורה? שאלתי שאלות על העבודה: מה הספקנו? אבל למעשה התקשרתי כי אני מפחד, רציתי לשמוע אותו. דאגתי לו".

"הקדוש ברוך הוא גלגל שלקחתי חלק בעקדה", אמר אליאב במהלך ההספד את המשפט המצמרר שלא הותיר אף עין יבשה. "זה לא שאני מרגיש איכשהו אשם, שאם הייתי בוחר אחרת אז היה אחרת", הוא מסביר עכשיו. "אני מאמין

"זאת חברה לבניין הארץ, שגם הרווחים שלה הולכים ליישוב הארץ". עבודות עפר של חברת ליבי בכרם רעים

זמן לא רב הקים עם אחיו את חברת 'ליבי בנייה ותשתיות', והבעיות הכספיות נפתרו. **איך עם חוב של 150 אלף שקל, לוקחים השקעות בסכומים כפולים להקמת חברה?**

"בהתחלה לא היו לנו המון השקעות. קנינו מחפרון גרוטאה ב־40 אלף שקל, והתחלנו לעבוד אצל גיסי יצחק סקאלי בחברת 'הר כביר' ואצל אצל אחי הבכור מתנאל בחברת 'בנין הארץ'. עבדנו קשה מאוד בכל הארץ. עשינו איטום למוביל הארצי, השתתפנו בחיזוק קניון הראל ובכל מיני פרויקטים מורכבים. התחלנו בתור קבלני משנה ולאט לאט התפתחנו, הרחבנו את החברה והגדלנו אותה, לקחנו פרויקטים עצמאיים ונכנסנו לעבוד עם 'אמנה'."

במשך השנים הובילה החברה פרויקטים רבים בהתיישבות, לא פעם תחת סיכון ביטחוני או בלוח זמנים צפוף במיוחד, כמו למשל חידוש היישוב היהודי בחומש ובניית בית המדרש במקום, גאולת בתים במזרח ירושלים, וכן פריצת דרך העפר האסטרטגית בברוכין דרום לאחר רצח צאלה ורביד גו הי"ד. "אנחנו לא יומים", מבהיר אליאב. "אנחנו חברה קבלנית שמדי פעם עושה יזמויות. רוב העבודות של פריצות הכבישים והצירים הן של גופי ההתיישבות, ש'אמנה' מובילה ואנחנו קבלן משנה שלה. שמנו לעצמנו כיעד להיות כוח שיכול לתת מענה לגופי ההתיישבות בדברים הכי מורכבים, כי הבעיה היא לא תמיד רק מי רוצה לעשות, אלא גם מי יכול לעשות."

זה הרבה יותר מעסק כלכלי, יש פה הרבה אידאולוגיה.

"אנחנו עסק של עבודה עברית, עם חזון ורצון לתת מענה לגופי ההתיישבות", הוא מצהיר. "גם כשאנחנו בונים בית או קרוואן ביישוב מן המניין, זה נובע מתוך אידאולוגיה של יישוב הארץ, אבל המטרה הייתה להצליח לתת מענה לדברים היותר מסובכים: פריצות קשות בסלע, לעבוד בחושך, להביא הרבה אנשים כשצריך, לעשות מבצעים מהירים. בהמשך גם הבנו שיש צורך בחנות לחומרי בניין בשביל לתת מענה לצרכים שלנו וגם של האזור, ופתחנו חנות לחומרי בניין בגריה. לאחרונה פתחנו גם מפעלי בטון בכרם רעים ובאיתמר. היה חוסר גדול בנהגים יהודים ובעבודה עברית, ואנחנו נותנים מענה גם לזה. היום החברה עוסקת בבניית מבנים יבילים, בעיקר בעבודות עפר, בעבודות תשתיות, וכמובן בהריסות בעזה, שם דוד נפל."

זוכר אותו מדבר בפאתוס כשהוא מסתכל לכיוון מזרח ואומר: החזון שלי זה לגור שם, כשהוא מצביע על הבדואים שהיו בוואדי רשאש. היום ברוך ה' הם לא שם."

אחרי שלוש שנים של אחיזה במקום, מערכת הביטחון פינתה את המשפחות והרסה את המבנים. משפחת ליבי חזרה לעדי עד, מתוך מחשבה שאם אי אפשר להקים חוות חדשות, אולי הדרך היא למתוח את קצות היישובים הקיימים, וכך בנתה את ביתה בקצה המרוחק ביותר של עדי עד. כיום יש במקום שכונה גדולה ומפותחת. אחרי רצח מלאכי רוזנפלד הי"ד, לפני כעשור, הקימה משפחת ליבי

"גרנו באוטובוסים ישנים שקיבלנו מהחברה לפיתוח מטה בנימין. לא היה חשמל, עשינו כביסה בקרוואן שלנו בעדי עד, שהפך להיות המחסן שלנו. היינו עולים ויורדים כל היום. דוד היה אז בן חמש. אני זוכר אותו מדבר בפאתוס כשהוא מסתכל לכיוון מזרח ואומר: החזון שלי זה לגור שם, כשהוא מצביע על הבדואים שהיו בוואדי רשאש. היום ברוך ה' הם לא שם"

את שכונת הניגון שבלב, שבה התגוררה במשך שנתיים. באותם ימים עבר היישוב עדי עד טלטלה משפטית בבג"ץ, שבסיומה הוגדלו אדמות המדינה המוכרות בשטחו, מה שהוביל להסדרת היישוב. "הבנו שהמשימה של קביעת עובדות בשטח בעדי עד הסתיימה. גל יוסף נכנסה לתוך התב"ע של עדי עד, העדרים והבדואים שעזבו את המרחב לא חזרו."

באותה תקופה פתחו שני האחים עסק לגינון בשם 'הענק וגו'. "החבר'ה היו צוחקים שאני ענק וקוקו הוא גו", הוא מוסיף. "אחרי שגל יוסף נהרסה, נכנסתי לחובות של 150 אלף שקל. חשבתי שזה סכום שלא אוכל להחזיר כל ימיי. הייתי שבור, לא ידעתי איך להסתכל על הדבר הזה". אולם לאחר

היה ברור לך שזה מסלול החיים שלך? "לגמרי. תמיד אמרתי לעצמי: הלוואי שהייתי מוצאת משהו כמו יצחק שיקים מקום כזה. כנראה זה לא יקרה, אז לפחות משהו שרוצה להצטרף למקום שמתחיל. מבחינתי לשם כיוונתי."

"בשיחות שניהלנו עוד לפני החתונה ראינו שזה רצון משותף", מציין אליאב. "הרבה פעמים שואלים אותי: איך אשתך מסכימה? אני עונה להם: השאלה היא איך אני מסכים. אנחנו שותפים במשימה הזאת. אתגר ההתיישבות זה רצון שדיברנו עליו כבר בדייטים". אחרי שלוש שנים בגבעת רונן עבר הזוג הצעיר לעדי עד, במטרה להקים בסמוך יישוב

שה' מנהיג את עולמו לעשות בו כרצונו, ושהוא גור שכך יהיה. אני לא חושב שנשמה עולה ומתעלה למדרגה של הרוגי מלכות על קידוש השם כי האבא החליט לקנות כלי או לא. ברור שזה גבוה מעלינו. הקדוש ברוך הוא החליט, אבל עדיין הוא בחר בי להיות חלק בהקרבה הזאת."

על אף שמדי כמה שנים המשפחה נודדת לחווה חדשה שהיא מקימה, וכיום מתגוררת בחווה הסמוכה ליישוב תומר בבקעת הירדן, ההחלטה החד־משמעית הייתה לקבור את דוד ב'מלאכי השלום'. "מבחינתנו אנחנו גרים באותו מקום", מסביר אליאב. "משק מלאכי השלום מחזיק 85,000 דונם, ולא מעט נקודות התיישבות. בקבוצת הוותסאפ קוראים לחוות שלנו 'מלאכי השלום' ושלוחותיה'. אז השלוחות קצת רחוקות, אבל הן עדיין שלוחות. חברתית וקהילתית זה אותו מקום. גן הילדים נמצא שם, אבל גם מבחינת תפיסה של המרחב, קו המים פה ובחוות נתיב הגדוד הסמוכה - מגיע משם. לאורך כל הדרך יש שקטות מים לפרות. מפה עד מלאכי השלום אין ערבים, רק יהודים. פה דוד גדל, זאת הייתה משימת החיים שלו."

לגור במכונית ובאוטובוס

אליאב ליבי (40) נולד וגדל בשילה. כבר כילד בן שש או שבע חווה את העשייה למען הרחבת ההתיישבות עם הקמת היישובים רחלים ושבות רחל לזכר רחלה דרוק הי"ד. "אבא שלי ריכוז את ערב ההקמה ברחלים", הוא נזכר. "אומנם ישבתי ברכב, אבל ראיתי איך מזוים את הג'יפים הצבאיים, ופתאום נוחת קרוואן שזמביש ומנופי בן יהודה הביאו דרך הכפר הערבי קבלאן. אחרי זה, במשך תקופה, היינו מכינים אוכל לאנשי רחלים. במקביל, תלמידים של אבא שלי מיישבת שילה בראשות יוסי שוקר ז"ל הקימו את שבות רחל. הייתי הולך ברגל כדי להשלים מזמינים. בשלב מאוחר יותר זכיתי לישון בלילות הראשונים במכולה ביישוב אחיה, שגם אותו יוסי שוקר הקים, עם תלמידי ישיבת שילה. בתור נער בחטיבת הביניים עבדתי איתו בשתילה של מטע זיתים, בסמוך ליישוב קידה כיום. אני זוכר את הסיטואציה שאני עומד עם יוסי, מסתכל על הנוף, והוא אומר לי: אליאב, רק מזרח, זה האתגר."

אחרי הגירוש מגוש קטיף הכיר את אשתו שרה, שגם היא הגיעה עם חלום של חיי התיישבות. הוא ראה אותה כמה חודשים קודם לכן, כשהגיע בתור בחור לשבת בגבעה של אחיה יצחק סקאלי, ליד אלון מורה. "במוצאי השבת ביקשתי מאמא שלי לברר עליה. היא אמרה: 'מה הבעיה? אחותה עובדת איתי בבית הספר'. הבעיה הייתה שאין לה אחות", הוא מוסיף. "מסתבר שזאת הייתה היא, רק שהיא גדולה ממני בארבע שנים. אחרי הגירוש, אמא שלי התקשרה אליה ואמרה שגדליה והתבגרה. התחלנו לצאת, ואחרי חודשיים התחתנו וגרנו בגבעת רונן שליד הר ברכה. בנינו שם בית יביל, מתוך מטרה לעבור איתו לחווה הבאה."

שרה (44) לבית סקאלי גדלה בירושלים. בנערותה גדלה באווירה של שכונת קריית משה, שהייתה בסיס להתארגנות למאבק על ארץ ישראל. "בשלב מסוים, כשהאחים שלי נאבקו בהפגנות, הורינו החליטו שהם צריכים לעשות מעשה, ועברו ליישוב נריה שהיה בתחילתו. יצחק אחי עבר לגור אצל אביו רן בגבעות שהקים ליד איתמר, וככה התחברנו לסיפור של הגבעות ואחרי זה החוות."

"פתאום הפכנו לפרויקט חינוכי"

עם סיום המשימה בעדי־עד, חברה משפחת ליבי למשפחת קארו לביסוס והעמקת האחיזה ב'מלאכי השלום'. מדובר בבסיס צבאי נטוש, שהחל בתור היאחוות נח"ל בשנת 1978 ובהמשך הפך להיות בסיס הכשרה של תותחנים. אולם בעקבות הסכמי אוסלו פונו בסיסי ההכשרה מיהודה ושומרון, המקום ננטש לחלוטין ובדואים נכנסו למבנים. יום אחרי רצח מלאכי רוזנפלד הי"ד נכנסו חבריו ליישב את המקום, עד שהגיעו המשפחות. היות שהאדמות לא היו מוסדרות, הצבא ביקש מהם לעבור לנקודה דרומית יותר, שבה ממוקמת כיום חוות תאנה.

"אחרי שלושה שבועות, שבמהלכם הערבים עשו שם הפגנות מטורפות בימי שישי, המח"ט הודיע לנו שאנחנו חייבים להתקפל", הוא מתאר. "הבנו שבשביל הצלחת המהלך נכון לנו לפנות את עצמנו. בתור מי שמנוסה גם בדברים שהרסו לי וגם בדברים שהרסתי בעצמי בשביל לשמור על עבודה משותפת עם המערכת הביטחונית, להרוס בידיים זה הרבה יותר קשה ומורכב מאשר כשהורסים לך. נפשית זה מורכב מאוד, וזה גם נזק כלכלי לא מבוטל. באופן תמוה, המח"ט הציע שנחזור באופן זמני למיקום הראשון של מלאכי השלום". עד היום 'מלאכי השלום' עומדת על תילה במקום זה, ומתגוררות בה כ־20 משפחות.

הסיבה לשינוי העמדה של צה"ל נעוצה בפרויקט החינוכי שנוצר במקום. "כשיצאנו לדרך בגל יוסף, המטרה שלנו הייתה פרויקט התיישבותי. עם הזמן גילינו יותר ויותר את הסוד של החקלאות, ומצאנו את עצמנו בעיצומו של אירוע חינוכי", הוא מסביר. "כשאתה מקים חווה אתה מתעסק בהתיישבות, אבל בסוף כשאתה עובד עם מתנדבים ועם נוער, אתה מוצא את עצמך בסטואציות שאתה עוסק בחינוך עד בלי די".

"יש בזה משהו מיוחד, כי זו הפעם הראשונה שהנער לא נמצא מול הרב שלו או מול אבא שלו. הוא נמצא אצלך מתוך בחירה מלאה, מתוך רצון לבוא לעזור לך. לא אתה קראת לו, אלא הוא קרא לעצמו ובא. ממילא זה מאפשר לו לשמוע אותך יותר ולקבל ממך יותר. זה אולי חלק מהקסם. זה גם נותן לו הרגשה של משמעות וחיבור עמוק, ומצד עצמו זה מצווה גדולה מאוד שמחזקת את מי שעוסק בה. יש פה עוד יתרונות חינוכיים מדהימים להרבה מבני הנוער שעוברים תהליכים מרשימים. אנחנו לגמרי מבינים שאנחנו גם בשליחות

חינוכית".

לאחר עבודת מחקר מקיפה על ההיסטוריה הסטטוטורית של המקום, בסיוע בני גל, התברר שלמרות שלא מדובר באדמות מדינה, יש עליהן חווה עם החטיבה להתיישבות והחלטת ממשלה על הקמת יחידות דיור במקום. בעקבות חשיפת הנתונים, אישרו גורמי הביטחון חיבור מים ל'מקורות' וחיבור חשמל לאנדרטה לזכר מלאכי רוזנפלד ושולי הרמלך, שנרצחו שניהם בסמוך וחוות מלאכי השלום נקראת על שמם. כשהתברר ששלב א' של המשימה בוצע, גויסו משפחות נוספות לביסוס המקום ומשפחת ליבי החליטה שהגיע הזמן להתקדם לאתגר הבא – הקמת חוות הראש, הממוקמת במרחק אווירי של ארבעה קילומטרים ממלאכי השלום.

"גם הפעם זה היה רק אני והבחורים", הוא מספר. "מיד בהתחלה פינו אותנו וחזרנו, אבל לא עזבנו את המקום מאז שעלינו. חמש פעמים המינהל האזרחי הרס את הדרך והציב חסימות מושקעות. אחרי תקופה ארוכה של רצוא ושוב, הבאנו ערימה גדולה של חציר מתוך מחשבה לעשות איזה תעלול וחטטנו בגדיש (מושג מהלכות סוכה שמשמעו יצירת חלל בערימת גדיש, י"א) – לסוכה זה לא כשר, אבל לבית זה בסדר. התמודדנו עם נחשים, פשפשים, עכברים, בלי חלונות. לא היה פשוט, אבל אחרי כמה חודשים זכינו לאיחוד משפחות. במבצע מתוחכם בנינו באזור התעשייה בשילה מבנה בגודל של ערימת החציר, הרכבנו אותו במבצע בזק וכיסינו בחזרה עם ערימות החציר. בכניסה למבנה עשינו מבואה שיוצאת מתוך החציר. לקח למינהל כמה חודשים טובים להבין שגרה שם משפחה".

למרות שהיו תקופות רבות שאליאב היה מתקדם לנקודה הבאה עם הבחורים כאשר שרה והילדים נשארים מאחור, התחושה שלה היא שמדובר בפרויקט משותף. "זה ביחד", היא אומרת נחרצות. "אומנם הקושי קיים, אבל מבחינתי זה החלום שלנו. אנחנו מממשים אותו ביחד. היה יותר נוח להקים חווה עם הבחורים, שאליאב ילך לבד, שיוכל לפעול בלי לדאוג למשפחה, ונצטרף אליו אחר כך. הוא היה ישן איתם, כמו איש קבע, למרות שהיו תקופות שהוא היה מגיע יותר הביתה. הוא קבע לעצמו שעה ביום שבה היה חייב להגיע הביתה".

לפני שנה וחודשיים יצא הנער בנימין אחימאיר הי"ד מ'מלאכי השלום' למרעה עם הצאן ביום

שישי, ולא שב. "במשך יומיים חיפשו אותו אלפי אנשים", משחזר אליאב. "לא חשבתי שזה משהו ביטחוני. חשבנו שנפל, שבר את היד, ועוד מעט נמצא אותו. ככל שעבר הזמן התחלנו לדאוג, ובסוף מצאנו אותו 200 מטר מהחווה. הוא נאבק, אך נרצח באכזריות גדולה. יום וחצי אחר כך זכיתי למצוא אותו. אין לי הסבר איך זה קרה. עברו שם אלפי אנשים ויחידות מובחרות, מסוקים ורחפנים. הקדוש ברוך הוא רצה שהוא ייעלם מעינינו. במוצאי השבת שאחר כך הייתה המתקפה האיראנית הראשונה על ישראל. 99 אחוזים מהטילים יורטו.

**"באנו לשליחות
התיישבותית וגילינו
שאנחנו בשליחות
חקלאית לא פחות.
עבודת האדמה היא
עבודת ה' לכל דבר.
האתגר שלנו ושל כל
הציבור הוא שהחוות
האלה ייהפכו
ליישובים, וכך נצליח
לשמור על מציאות
שהמרחב כולו נשמר
בידיים יהודיות. זאת
עליית המדרגה
שאנחנו כהתיישבות
צריכים לעלות
ולהתקדם בה"**

אמא שלו אמרה בהלוויה שהיא הרגישה שהיומים האלה של תפילות של כל עם ישראל על בניו פעלו על עם ישראל זכויות גדולות".

לחיות כמו אקורדיון

את הפריצה למצפה מיכל, ליד היישוב תומר בבקעת הירדן, ביצע ליבי כבר בתחילת מלחמת חרבות ברזל. החווה נקראת על שם מיכל אדטו הי"ד, בת היישוב שנרצחה בצומת תומר בשנת 1998. "היא הייתה קצינה של חיל החינוך שחזרה לשבת הביתה. מחבל התנפל עליה עם סכין כשהיא ירדה מהאוטובוס", הוא מספר. "יש כאן חיבור אמיתי. זה מקום עליית נשמתה, שהוביל לחיבור לארץ ולחיבור בינינו ובין היישוב". "בהתחלה עשינו פה רק פריצה של הדרך.

אחרי זה בנינו עמדה והחבר'ה היו ישנים פה, גם דוד שלנו ישן פה הרבה לילות. בגלל ההתמודדות הביטחונית המורכבת במלחמה, עזבנו את המקום לכמה חודשים. בזמן הרצח של בנימין הי"ד החזקתי שלוש נקודות רק עם בחורים, והבנתי שזה אולי חלק מהבעיה הביטחונית: בלי משפחות זה מורכב יותר, והמציאות הביטחונית קשה לשמירה. לכן הכנסנו משפחות לכל הנקודות. שמואל שליטל ומשפחתו נכנסו לפה ראשונים, ואמרנו להם שבעוד חודשיים נבוא לגור איתם. זה לקח שבעה חודשים, אבל בערב פסח נכנסנו לגור איתם".

ביתה היפה של משפחת ליבי במצפה מיכל מנוגד לתדמית הרווחת של חיים חלוציים בחווה חדשה. "גם בעדי־עד גרנו בבית דומה לזה, אבל זו הפעם הראשונה שנכנסנו ישר לבית יפה בחווה, ולא לאיזה מתבן או אוהל מסכן שגדל לאט לאט", מציינת שרה. "מכיוון שהיינו כבר המשפחה השנייה בחווה, היה לנו זמן לבנות לעצמנו לפני שנגיע".

הבית שיש לכם פה מהווה עוגן ממש יותר, או שאתם כבר חושבים על התחנה הבאה?

"עזבנו כבר שני בתים יפים מאוד במקומות הקודמים. זה משהו שלמדנו, שברגע שאתה יכול – אתה בונה לעצמך בית עם התנאים הכי טובים. זה לגמרי לצורך המשימה, כי רק אם חיית בתנאים טובים, ולא באיזה דיעבד כל הזמן, אתה יכול להמשיך הלאה לתחנה הבאה. אז אפשר שוב להתכלב (לחיות בתנאי כלב, י"א) כי אין בעיה, אתה יודע שכשאתה יכול – אתה בונה כמו שצריך. סוג של תנועת אקורדיון. הילדים איתנו במאה אחוזים. לפעמים הם מקטרים, אבל גם אנחנו מקטרים לפעמים. ברור לנו שזאת המשימה, והם איתנו ושמחים במשימה הזאת".

"אצל דוד זה היה עם הכי הרבה פאתוס", מדגיש אליאב. "הוא לקח חלק יותר מכולם. בתחילת הלחימה הוא קיבל נשק, כמו בחורים רבים מאנשי החוות. בשנתיים האחרונות הוא היה עם הנשק שלו בחווה פה כל הזמן". "העניין של ההתיישבות זרם לו בדם מגיל אפס", מוסיפה שרה. "זה היה לו כל כך מובן מאליו, שזאת לא הייתה שאלה. אמרתי את זה בלוויה: אף פעם לא היה לו חדר. בכל פעם כשעברנו לחווה חדשה היה צריך להצטמצם, וכך לדוד לא היה חדר. הוא היה ישן או בסלון או בחוץ. אולי קצת הגזמנו בסיפור הזה, אבל הוא היה בזה לגמרי".

לקראת סיום מבקש אליאב לחדד את השליחות, שהיה רוצה לראות עוד רבים נוטלים בה חלק: "באנו לשליחות התיישבותית וגילינו שאנחנו בשליחות חקלאית לא פחות. עבודת האדמה היא עבודת ה' לכל דבר. האתגר שלנו ושל כל הציבור הוא שהחוות האלה ייהפכו ליישובים, וכך נצליח לשמור על מציאות שהמרחב כולו נשמר בידיים יהודיות. זאת עליית המדרגה שאנחנו כהתיישבות צריכים לעלות ולהתקדם בה".

במהלך החודש שחלף מאז נפילתו של דוד הי"ד הוקמו עוד שלוש נקודות התיישבות לזכרו, מה שמצריך לא מעט התגייסות כלכלית. את הגב למפעל הזה נותנת חברת ליבי עצמה.

אליאב: "ברוך ה' החברה שלנו לא קטנה היום. בשיא העונה אנחנו מגיעים ליותר מ־300 עובדים. כל הרווחים מושקעים בחוות. זאת העשייה, לשם הכסף הולך. אין לי דירה וגם לאח שלי אין דירה. הכול מושקע בחוות. לשם כך הקמנו את החברה".

שרה: "זאת חברה לבניין הארץ, שגם הרווחים שלה הולכים ליישוב הארץ. זאת הברכה שלנו: ה' יודע שעושים עם זה דברים טובים, אז זה עובד. אנחנו פועלים עם אִל". ●

צילום: תנייה שטראוס

קובעים עובדות בשטח ואז עוברים לחווה הבאה. חוות רשאט

צילום: לירון מולדובן

התחלה// נולד לפני 53 שנים באיראן בתקופת כהונתו של השאה, שבע שנים לפני המהפכה האסלאמית. שמו המלא הוא בנימין ארמין סבטי. "באיראן לא יכולנו ללכת בחופשיות עם שמות יהודיים, ולכן קיבלתי את השם הפרסי ארמין". הבכור מתוך שניים.

אבא// יהודה סבטי ז"ל, נפטר לפני חודש. יליד איראן, בן למשפחת רבנים. עבד כרואה חשבון של יבואן תרופות יהודי ובהמשך של בית החולים היהודי בטוהרן. "אדם צנוע וענו, תמיד רואה את האחר לפני עצמו. כל הזמן היה מספר לנו סיפורי תנ"ך עם המון דגש על אהבת הארץ ואהבת העם היהודי".

אמא// מהין, בת 73, ילידת כורדיסטן האיראנית. שימשה אחות בבתי חולים באיראן. "יש לה אמונה חזקה בדרך. בזכותה אנחנו בארץ, כי היא זו שהייתה נחושה ודחפה לעלות לארץ ישראל למרות הסכנה. מצד שני, היא גם מאוד תמימה".

אסתר ומרדכי// "גדלתי בעיר המדאן, שבה נמצא אתר הקבורה של אסתר המלכה ומרדכי היהודי. מבנה הקבר, שבנוי כמו גומחה קטנה, היה אתר עלייה לרגל לכל היהודים ותמיד הכיל את כולם. היהודים האמינו שזה נס. קריאת המגילה בקבר הייתה בשבילי כילד אירוע חזק מאוד".

אנטישמיות// "בסך הכול חיינו בסדר עם המוסלמים. גרנו בשכונה שלא כולה הייתה יהודית. אחד החברים שלי היה בן של גנרל בצבא האיראני, ושיחקנו כדורגל יחד. לפני המהפכה אולי לא דיברו מפורשות, אבל הייתה אנטישמיות מתחת לפני השטח. אנשי הדת במסגדים היו מסיתים נגד יהודים. השלטון שמר על היהודים, אבל ברחוב התנכלו להם".

מהפכה// "לפני המהפכה האיראנית היה יחסית חופש. הקהילה היהודית פרוחה, בתי הכנסת היו מלאים, נשים יכלו ללכת בלי חיג'אב". בשנת 1979, כשהיה בן שבע, התחוללה המהפכה האסלאמית באיראן וחומייני עלה לשלטון. "היו הפגנות אלימות של אלפים נגד השאה, נגד אמריקה ונגד ישראל. המהפכה הייתה אלימה מאוד. חלק מהמראות שראינו ב־7 באוקטובר, אני ראיתי שם כילד. אלימות נוראה של אסלאם פונדמנטליסטי קיצוני".

נרדפים// אחרי המהפכה ראה את האלימות של משמרות המהפכה ברחובות. בגיל 12 נתפס ברחוב על ידי משטרת הצניעות והוכה ברבים. "בדרך הביתה מבית הספר עצרו אותי אנשי המהפכה וצעקו שאני פוגע בחוקי המהפכה בגלל שלבשתי חולצה צבעונית. פעם אחרת הרביצו לי כי הייתי עם שיער ארוך מדי. חבר שלי קיבל 70 מלקות בגלל שהייתה לו קלטת של שירים לועזיים בתיק".

מלחמה// המצב רק הלך והחריף. "מלבד הדיכוי ברחובות, במלחמת איראן-עיראק חוינו הפצצות מאסיביות. פתאום היו בשמיים המון מטוסים עיראקים שמפציצים. זו הייתה מלחמה קשה וממושכת עם הרבה הפצצות".

התקיפה// אבל האירוע המכונן של משפחתו היה בנובמבר 1985. "משמרות המהפכה שמו עין על אבא שלי. הם האשימו אותו שהוא ציוני ומרגל של ישראל. יום אחד כשאבא יצא מהעבודה, ג'פ של משמרות המהפכה דרס אותו והעיף אותו באוויר לגובה. הוא נפצע ולמזלו יצא מזה בחיים, אבל באותו יום האסימון נפל והבנו שזה לא המקום בשבילנו".

ההחלטה// בעקבות האירוע המטלטל

החליטו הוריו לנסות להימלט מאיראן. הם יצרו קשר עם הסוכנות היהודית, שהדריכה אותם בסתר מה לעשות. הם נפטרו ממעט הרכוש שהיה ברשותם, ובתחילת שנת 1987, תחת סיפור מסווה, חצו בלילה את הגבול לפקיסטן דרך מדבריות איראן בסיוע מבריחים כורדים. "עד היום האחרון באיראן הלכתי לבית הספר כאילו כלום. הוזהירו אותנו לא לגלות לאף אחד על התוכנית".

הבריחה// "ביום שנקבע קמנו בשתיים לפנות בוקר, נישקנו את המזווה ויצאנו מהבית בשקט. אני זוכר שהסתכלתי אחורנית והבנתי שזו הפעם האחרונה שלי שם. המבריח הסיע אותנו לדרום־מזרח איראן. בלילה צעדנו במדבר במשך שמונה שעות עד שחצינו את הגבול לפקיסטן".

הבריחה 2// "בפקיסטן המשכנו בנסיעה במשך כמה ימים, כל יום גמאנו קילומטרים, כשאנחנו נאלצים מדי פעם לעבור מחסומים של הצבא כשהחילים שם עם רובים שלופים. זה היה מבעית. בסוף הגענו לקראצ'י בדרום פקיסטן, שם חיכתה לנו משפחה יהודית מטעם הסוכנות. הם ציידו אותנו בכרטיסי טיסה ודרכונים מזויפים ואחרי כמה ימים טסנו מפקיסטן לגרמניה. אחרי המתנה של כמה שעות עלינו בהתרגשות גדולה על המטוס לישראל".

החלום מתגשם// עלה לישראל יחד עם משפחתו כשמלאו לו 15. "הגענו לארץ בדיוק בתאריך יום ההולדת שלי. בשבילי זה היה משהו סמלי ותחושה שנוולדתי מחדש. אחרי כמה שנים גיליתי שדוד בן גוריון החליף את תאריך יום ההולדת שלו ליום העלייה שלו לישראל, ואני זכיתי לעלות ארצה ביום ההולדת שלי".

מרכז קליטה// "שיכנו אותנו במרכז קליטה

במבשרת ציון. לאט לאט למדתי עברית. התחלנו חיים חדשים, אבל ההתחלה לא הייתה קלה בכלל. שלחו אותי לבית הספר הממלכתי בויאר בירושלים. עד אז לא ידענו שיש בית ספר חילוני ודתי. הגעתי מאיראן עם מטען דתי־יהודי, וכשנפגשתי עם החילוניות זה היה לי מוזר".

איראני בחדר// בצבא שירת ביחידה 8200 ובהמשך שימש כראש חטיבת האוסינט (מודיעין ממקורות גלויים) בשפה הפרסית. לאחר מכן עבר לתפקיד ראש מדור התחום המדיני של איראן בקריה. "אני באתי משם, אני מכיר את המנטליות, את התרבות. הרבה פעמים בדיונים על איראן הייתי אומר למפקדים: יש לכם איראני בחדר, תקשיבו לו. התרבות האיראנית שונה מהראש הישראלי. הם עושים הכול לאט ובהססנות. אין להם את התעוזה הישראלית".

לדבר פרסית// בצבא היה ממקימי יחידת דובר צה"ל בפרסית, שתפקידה לפנות באופן ישיר לעם האיראני. "הרבה שנים דיברתי על הרעיון הזה, עד שבסוף הבינו את הערך הגדול שבו. נכון שאיראן היא מדינת אויב, אבל יש שם עם שחושב אחרת, ודובר צה"ל בפרסית עוקף את המשטר ופונה ישירות לציבור. פרט לכך, הוא יכול להעביר מסרים גם למשטר. היום במלחמה מדובר בכלי סופר־חשוב".

החצי השני// דוריס. הכיר אותה בשירות הצבאי, גם היא ילידת איראן. במקצועה מומחית לביו־טכנולוגיה. "דוריס היא המשענת והעוגן שלי בחיים. זכיתי".

הנחת// שלושה. תום בן 25, התחתן לפני חודש, "הגרסה היותר טובה שלי", עדן בת 23, "לומדת תקשורת ומתעניינת בתחומים שאני עוסק בהם", יעל בת 18, "אוטוטו מתגייסת. אנרגטית ומנהיגה

בנשמה. הילדים שלי אומנם צברים, אבל בזמן האחרון הם התחברו לתרבות ולשורשים הפרסיים שלהם".

חוקר// לאחר שלושה עשורים בשירות הצבאי המשיך להקדיש את זמנו ומרצו לחקר איראן. בשנת 2021 החל את תפקידו כחוקר לענייני איראן במכון למחקרי ביטחון לאומי, ומנהל את הפודקאסט "קולות מאיראן", שם הוא מדבר בהרחבה בענייני איראן. הוא משמש כפרשן לענייני איראן במדיות השונות, ועד לאחרונה שימש כחוקר במכון ירושלים לאסטרטגיה ולביטחון.

עם כלביא// בימים אלה משמש כפרשן מומחה לענייני איראן ועובר מאולפן לאולפן. "את הפרסום אני מנצל כדי להכיר לציבור הישראלי את איראן ואת העם האיראני. אני רואה את עצמי שליח. הילד הקטן שעלה מאיראן הפך לחוקר ומסביר על איראן, זה מרגש אותי". לאחרונה אפילו זכה לחיקוי בתוכנית הסאטירה 'ארץ נהדרת'. "זה מחמיא לי מאוד".

הם מפחדים// "לפני המהפכה באיראן הקהילה היהודית מנתה 120 אלף איש. 80 אלף ברחו מיד בתחילת המהפכה. 30 אלף יצאו מאיראן בשנות ה־80 בדרך לא דרך, והיום חיים באיראן כעשרת אלפים יהודים. החשש לגורלם גובר במיוחד בתקופות של עימות עם ישראל. בימים אלה הם לא יוצאים מהבית וחוששים לגורלם. הם מנסים לנתק את עצמם מישראל ויוצאים בקריאות נגדה".

איקס אדום// בימים הראשונים למלחמה פרסם סרטון שבו פנה בפרסית לעם האיראני וקרא להם למרוד במשטר. הוא אמר: "עכשיו תורכם - צאו לרחובות". זמן לא רב אחר כך נדהם לגלות שבעמוד הטלגרם הרשמי של משמרות המהפכה פורסמה תמונתו עם איקס אדום מרוח עליה, כאיום

השבוע בתלמוד הישראלי

סדר נזיקין | מסכת עבודה זרה

דף ה' - שבח של התורה

רבי שמעון בן לקיש אומר: כשברא הקב"ה את העולם הוא עשה תנאי, שאם בבוא היום עם ישראל יקבל את התורה - העולם יתקיים, אך אם עם ישראל לא יסכים לקבל על עצמו את התורה - העולם יחזור לתוהו ובוהו.

רבי יוחנן אמר בשם רבי בנאה אומר שבזמן שבני עם ישראל עוסקים בתורה ובגמילות חסדים, יש להם כוח להשליך מעליהם את היצר הרע והוא אינו שולט בהם.

דף ח' - תפילה פרטית

רבי חייא בר אשי אמר בשם רב, שבתפילת שמונה עשרה רשאי המתפלל להוסיף בקשות שהוא זקוק להן. למשל: מי שאחד מקרוביו חולה, רשאי לבקש עליו רחמים בברכת רפאנו. מובן שכל אחד יכול לומר את הדברים בלשון שלו מתוך ליבו.

לפני שאומרים את התפילה הפרטית יש לומר את ההתחלה של הברכה. למשל: "רפאנו ה' ונרפא", אך אין להתחיל מיד בתפילה הפרטית, כדי שלא לשנות את מטבע הלשון שקבעו חז"ל לתפילה.

★ | מן ההיסטוריה | הקמת כפר פינס

היישוב כפר פינס הוקם בשנת תרצ"ג (1933) בידי עולים ממרכז אירופה, על אדמות שהקצתה לכך הקרן הקיימת. בשנים הראשונות סבלו המתיישבים מקדחת, כמו שאר תושבי האזור, וכן מטענות של הבדואים על בעלות הקרקע. בשנת 1936 הונחה ביישוב אבן פינה לבית כנסת ובית ספר. האדמו"ר החלוץ, רבי ישעיהו שפירא, התיישב בכפר פינס בשנת 1942. עשרות משקים של עולים חדשים הצטרפו למושב בשנות החמישים, ובשנת 1960 הוקמה אולפנת כפר פינס, המכונה "אם האולפנות". כיום גרים ביישוב למעלה מאלף תושבים.

ביחד ננצח!

התלמוד הישראלי הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי השואף להעניק כלים לחיבור משמעותי ועכשווי לערכים יהודיים וישראליים, תוך חיזוק הזהות והעצמת הקשר לתרבות ולמורשת ישראל

סירקו והצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה לתכנים נוספים: talmudisraeli.co.il

במגרש הביתי

"אני קם בשש בבוקר וכל היום שלי הוא סביב איראן. מוכן המחקר, כתיבת מאמרים, הרצאות לקהילות וחברות והופעות בתקשורת כמובן. כל הזמן איראן".

"שבת לקרוא ולנוח".

"מוזיקה של שנות ה-80 באנגלית, כי מעט מזה היה באיראן. במוזיקה הישראלית להקות כמו כוורת ותיסלם".

"צלות אופת אנשים שעושים טוב לאחרים, קצת כמו אבא שלי ז"ל".

"שנראה את התמונה בנוגע לאיראן בצורה נכונה ומלאה".

"אפליז אלוני הדאגה לסובבים הקרובים, שיהיה להם טוב".

"בשלהי ג'ש"ד שדאע לתחזק את האנגריה הזאת בהסברה, במחקר ובתקשורת על איראן לאורך זמן, כי הסיפור לא נגמר. חושב איך אני מחדש ונשאר רלוונטי בנושא איראן".

מפורש על חייו. "משמרות המהפכה הכניסו אותי לרשימת החיסול שלהם. הם מאיימים, אבל אני לא פוחד מהם".

מחפשים תקווה // "כבר שנים העם האיראני חווה עוני ודיכוי והוא מיואש. הוא רוצה תקווה. בעידן הרשתות החברתיות הוא רואה שישירא לא עוינת אותו. כבר לפני שנים ביבי עשה כמה סרטונים שבהם הוא מדבר ישירות לעם האיראני. אני עזרת לו עם הסרטונים האלה. המלחמה הנוכחית החלישה מאוד את המשטר".

בדרך להפיכה // "בעקבות המלחמה המשטר מאבד את הבסיס שלו. יש כאוס ברחובות. יוקר המחיה באיראן הוא מטורף, והמשטר מנסה לשחד את האזרחים ומחלק כיכרות להם, קמח ושמן ואחרי שנה מתחיל לשלם לעובדי הממשלה את הפנסיות. הכול כדי שאנשים לא יצאו למחות, אבל לא נראה שזה יעזור להם. גם אם הפלת המשטר לא הוכנסה לסל המטרות של המלחמה, כרגע נראה שאנחנו בדרך לשם".

טהרן // שימש יועץ לסדרת הטלוויזיה 'טהרן'. "ישבנו ונתנו רעיונות לתכנים וסצנות בתסריט. על הסט הייתה ירידה לפרטים הכי קטנים. השפה הרחובות ממש כמו באיראן, הרגשתי שחזרתי למחוזות ילדותי". בעונה השלישית אפשר לשמוע את קולו כקריין בטלוויזיה האיראנית, או המפקד שקורא במערכת הכריזה בפרסית רהוטה. "אם תהיה עונה רביעית אולי אקח בה חלק".

חלום // "אולי יום אחד, כשיהיה שם ממשל אחר וזה יתאפשר, אסע לטיול שורשים באיראן. אני מתגעגע לשכונה, לריחות, לשוק, לטעמים. הייתי שמח לבקר שם, אבל המקום שלי הוא כאן, בארץ ישראל".

חנה קטן
chanakatan@gmail.com

רגע לפני המשיח

ערב עומדים לתקוף אותה מיד בלידתה, או להמתין להזדמנות אחרת ובינתיים להמשיך לבנות את הארץ כשהמנדט הבריטי מסוכך עליה. הרמטכ"ל יגאל ידין התנגד. רוב המומחים הביטחוניים המליצו לדחות. בן גוריון החליט אחרת. הוא הבין שחלון ההזדמנויות הזה לא ייפתח מחדש במהרה. צורת ההנהגה הזאת יש בה תכונה משיחית - לא לחכות למצב אידיאלי אלא להכריע כשצריך, ולדעת לקחת סיכונים. ולא, דוד בן גוריון ממש לא היה קרוב להיות משיח צדקנו.

גם מלחמת יום כיפור מספקת דוגמה דומה. לקראת המעבר של צה"ל לגדה המערבית של התעלה דיין כמעט קרס, גולדה היססה, גורודיש התנגד, ואריאל שרון הצליח לקחת יוזמה ולשנות את פני המערכה. ושוב, אריאל שרון בוודאי לא היה קרוב להיות משיח, ויעיד סופו על תחילתו. אבל יש מקומות שבהם תפקוד מהיר, מדויק, חכם ואחראי משנה את ההיסטוריה. יש רגעים שבהם אדם אחד משנה תודעה של אומה. המשיח, לפי המסורת שלנו, אמור לתפקד כך בכל התחומים, לקחת אחריות ולבצע משימות. המשיח אמור לרכז את כל התכונות האלה ברמה מדויקת, מקיפה ואמיצה יותר, כמובן מתוך קרבת ה'.

מאיפה הכסף. המלך המשיח צריך להיות גם כזה ש"מטבעו יוצא", דהיינו שהוא אחראי לטביעת מטבעות בארצו, זה שכלכלת המדינה נתונה בידי, והוא מנהל אותה באופן מיטבי. אין ספק שבלי כלכלה איתנה לא היינו יכולים בדרך הטבע לעשות את כל מה שאנחנו עושים בשנתיים האחרונות. תחשבו רק על אירוח של אלפי משפחות מהצפון ומהדרום בבתי מלון במשך חודשים רבים על חשבון מדינת ישראל, פרט אחד בתוך חשבון ההוצאות שלא היה צפוי ואינו מובן מאליו כלל. לא כל מדינה לוקחת חסות מלאה על מי שצריך להתפנות מביתו, גם אם מסיבות של אסונות טבע או מלחמה. גם הסכומים שעולה המלחמה עצמה הם אסטרונומיים, והפצצות לא מגיעות מארצות הברית לחיל האוויר בחינם. השילוב הזה של נשיא חריג ומיוחד במינו שנבחר בארצות הברית וממלא את תפקידו בתקיפות, ידידותי לעם ישראל ולמדינת ישראל יותר מכל נשיא אחר בהיסטוריה של ארצות הברית, שבמקרה היא גם המעצמה החזקה בעולם, גם הוא חלק מהגם שאנו חיים בו יום יום.

חלבי לבן. אנחנו מצפים יום יום להופעתו של המשיח, בכל יום שיבוא. ואני, כרופאת פריז, עושה מאמצים גדולים לזרז את התהליך. הרי כתוב שאין בן דוד בא עד שיכלו הנשמות שבגוף, שזה המקום הרוחני שבו מחכות כל הנשמות היהודיות הפוטנציאליות שעתידות לרדת לעולם. אני משתדלת לעזור לזוגות הרוצים בכך, שהנשמות שבגוף אכן תרדנה מן השמיים ותגיענה לעולם הזה כדי למלא את תפקידן, ואני מצפה לרגע שהגוף יתרוקן ויגיע הזמן לגילוי שלם של משיח צדקנו ומילוי כל משימותיו במהרה בימינו אמן.

אחת מהצאצאיות שלי כתבה להוריה מכתב מרגש: "אבאמא, יצאתי לאולפנה ושכחתי את השמלה הלבנה בארון בחדר מימין. אם המשיח יגיע היום, בבקשה תביאו לי אותה לאולפנה". זאת ציפייה ריאלית למשיח. ●

איור: עדי דוד

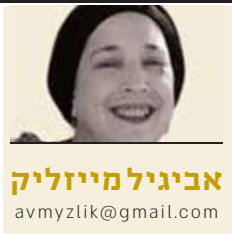
תכונותיו המובהקות של המשיח כוללות יראת שמיים, חוכמה מעשית, אומץ מוסרי ויכולת הנהגה יוצאת דופן תחת לחץ. הוא מסוגל לפקד בשטח, אך גם להשיב לשאלות ערכיות ורוחניות מורכבות. המשיח איננו דמות עתידית, אלא דמות שחיה בקרבנו אולי כבר עכשיו, וגם אם הוא עדיין בדרך, הציפייה אליו היא לגמרי מעשית

לוחם נועז או ראש ישיבה? לפעמים אני חושבת לעצמי, בצחוק כמובן, כמה טוב שלביבי ראש ממשלתנו עדיין אין כיפה על הראש. אם ראש ממשלתנו היה הופך את עורו והופך פתאום לבייני"ש - אין לי ספק שיש אנשים שהיו חושבים שהוא הוא משיח צדקנו. ברור שזאת מחשבה רחוקה מאוד, אבל מה שנכון הוא שראש ממשלתנו הוא אדם עם כוחות על, שבכישרון על-אנושי מוביל את עם ישראל בכיוון הנכון, ואנו מתפללים עליו עם כל הלב שימשיך בשליחותו להוביל אותנו קדימה.

בניגוד למה שאנחנו נוטים לחשוב, המשיח לא יהיה בהכרח אדם עם קומה רוחנית, זקן ארוך, פאות ארוכות וכרסו מלאה בש"ס ופוסקים. אם נזכה, יהיה המשיח גם דמות רוחנית עליונה, קרוב למדרגת משה רבנו. כך כותב הרמב"ם בהלכות תשובה. אם נזכה פחות, יהיה המשיח יהודי ירא שמיים הבולט בכוחו ובחוכמתו. את החלק הרוחני הוא ישאיר לאחרים, כמו שהיה אצל בר כוכבא ורבי עקיבא. כך כותב הרמב"ם בהלכות מלכים, והוא מתכוון גם לכל המנעד שבין שתי הדמויות הללו. מה יקרה באמת בסוף? "לא ידע אדם איך יהיו עד שיהיו". גם את זה כתב הרמב"ם. נחכה בסבלנות, או אולי בחוסר סבלנות. בזמן מלחמה גדולה עולה כוח משיח, עת הזמיר הגיע, כך כותב הראי"ה קוק. כל הקוצים שסובבים את השושנה נושרים בזה אחר זה. המשיח הוא מנהיג שמתגלה בזמן של איום ממשי. תכונת המנהיגות האמיתית נבחנת תמיד ברגעי משבר, אך כאשר מדברים על המשיח, הדמות שעתידה להנהיג את העם אל הגאולה השלמה, זה משמעותי יותר. המשיח הוא אדם שהצירוף בין אישיותו, מעשיו, השפעתו ונאמנותו למשימותיו יוצר מציאות חדשה. הוא חייב לשלב באישיותו ובפועלו גם כישרון מעשי של הנהגה ולהיות מסוגל לנהל מלחמות. תכונותיו המובהקות כוללות יראת שמיים, חוכמה מעשית, אומץ מוסרי ויכולת הנהגה יוצאת דופן תחת לחץ. הוא מסוגל לפקד בשטח, אך גם להשיב לשאלות ערכיות ורוחניות מורכבות. המשיח איננו דמות עתידית, אלא דמות שחיה בקרבנו אולי כבר עכשיו, וגם אם הוא עדיין בדרך, הציפייה אליו היא לגמרי מעשית. אם נרצה להבין את גודל הציפייה לדמות כזאת, נתבונן באירועים שקורים לנו בימים אלו ונשאל: מה היינו מצפים שהמשיח יעשה כאן ועכשיו, לנגד עינינו, בנסיבות הללו?

סוד המנהיגות. ההיסטוריה מלאה בדוגמאות של מנהיגים שקמו דווקא מתוך משבר. בזמן מאורעות תרפ"ט, כאשר יהודים נשחטו בחברון, היו מי שהגיבו בזעם ובקריאה מובנת וצודקת לנקמה, אך לצד הקולות האלה הופיעו גם כאלה שידעו להחזיר את האיוון בין המטרות שעמדו לפני היישוב שהיה בתחילת התפתחותו. הרב קוק זצ"ל עמד בלב הסערה הרוחנית של אותם ימים, וקרא לחיזוק הרוח ולאחדות. הוא הבין שהשבר הגדול אינו רק פיזי אלא נפשי, רוחני ומוסרי, וידע כיצד לבנות את הגשר שיחבר מחדש את הקרעים וידחף את עם ישראל קדימה. תכונה כזאת, של עמידה מול משבר והובלת העם ליציאה ממנו, נדרשת ממנהיג שעתיד להוליך אומה שלמה לעידן חדש.

בשנת תש"ח, ערב הכרזת העצמאות, נדרש דוד בן גוריון להחליט אם להקים את המדינה גם כשהיה ברור שכל צבאות

אביגיל מיזליק
avmyzlik@gmail.com

שיעור במכניקת הקוונטים

מחקר חדש בפיזיקה מוכיח את מה שידעתי כל העת: האופן שבו אנחנו מתבוננים על הדברים משפיע על האופן שבו נתנהג

כך. וכן להפך. מזה אני מבינה שראייה חיובית היא לא סתם מידה טובה שכדאי לאמץ. היא קיומית! הגישה הגלוטית התבוסתנית והחלשה שעליה גדלתי בקיבוץ השמאלני - חוסר האמון ביכולתנו, ההתחשבות ההזויה באויבינו, הכוח שנתנו לעמי העולם להגיד לנו מי אנחנו - כל אלה משפיעים על החומר ברמת האטומים! אני רואה את הנכד שנולד לי לפני חצי שנה. קוראים לו לביא, והוא מלמד אותי פרק עצום בהלכות לביאות. כשהוא רוצה משהו - אי אפשר להתבטל בפניו, אפילו שהוא רק בן חצי שנה. איזה רצון יש לתינוק הזה, איזו עוצמה וכמה אור. יחד עם השילוב המופלא של ראשי התיבות של שמו - לא בכוח יגבר איש - כשאנחנו זוכים לראות איך הרוח של העם המדהים שלנו עולה, מתרוממת, ושם ה' נישא בפי כול, אני מרגישה שאנחנו נמצאים במלחמה פנימית מדהימה. מלחמה של כל אחד מאיתנו לתרגם את עצמו לטובה. לא לתת לאף אחד להגדיר בשבילו מי הוא, לא לאפשר לכוחות המחלישים והמשקרים לנצח, להאמין בעצמו, לראות את הטוב בחיים שלו, מלחמת אור בחושך ממש, והיא מתרחשת בכל פינה. אפילו אצלי במטבח. ●

קטסטרופה. למעשה, בכל הימים שעברו מאז תחילת המלחמה עם איראן - ברגע שאני נחשפת לתקשורת מסוג מסוים אני מרגישה כמו בלון מפונצ'ד שיצא ממנו כל האוויר. מתיאשת, מתרגמת הכול לרעה, רק רוצה להיכנס למיטה בלי כוח לעשות שום דבר בבית. וכן להפך, כשאני מסתכלת על אתרי חדשות שכל מטרתם לחזק ולרומם - זה נותן לי כוח, אוויר ואמון ומריץ אותי הלאה עם כל המנועים קדימה.

מה זה לביא

אין לי ספק שחלק עצום מההצלחה הכבירה של הטייסים המופלאים שלנו באיראן טמון ברוח שלהם. הרוח הגבוהה, האמונה, ההסתכלות שלהם על גודל השליחות, גודל התפקיד, גודל הרגע - כל אלו משפיעים על החומר באופן מידי. וכמוכן, כמו שאמר בנימין נתניהו, הסיעה הכי גדולה בכנסת היא הסייעתא דשמיא. וגם כאן - בדרך שאדם הולך מוליכים אותו. כשאנחנו הולכים בדרך של אמון, תקווה, רצון, שמחה וראיית הטוב - אפילו האטומים של החומר מתבטלים אלינו וגם בורא עולם מוליך אותנו

בעלי מתעניין מאוד במכניקת הקוונטים. האמת היא שכשהוא מתחיל לדבר על זה בהתלהבות מרובה אני מרגישה שכל הנתיכים במוח שלי נשרפים. זאת לא השפה שלי. אבל בכל זאת, דבר אחד שהוא אמר כן הצלחתי לקלוט והוא הדהים אותי. באמצעות ניסיונות בתנועה של אלקטרונים, גילו המתמטיקאים המובילים בעולם שברגע שיש מצלמה שמצלמת את התנועה של האלקטרון - התנועה שלו משתנה. לא אתיש אתכם עם כל הפרטים שאני בעצמי לא ממש מבינה, אבל המדע הוכיח באופן מוחלט שההסתכלות על החומר משפיעה על האופן שבו החומר מתנהג. כלומר, לנקודת המבט שלנו, לדרך שבה אנחנו מסתכלים על הדברים - יש השפעה קריטית על האופן שבו הדברים מתנהגים. אני רואה את זה באוכל בפשטות: כשאני מגיעה לבשל עם עין טובה, עם רוח נעימה, עם רצון - האוכל יוצא טעים. ואותו מתכון בדיוק, אותם חומרים, עם מבט שלילי - יוצא על סף הבלתי אכיל. אני רואה את זה גם בהתייחסות למצב. כשאני שומעת דיבורים מחלישים, מורידים, מייאשים, חוזי שחורות - חוויית המציאות שלי מיד מגיבה לכך והכול נראה לי כמו סימנים מוקדמים של

"מלאווח" ביתי בחילוני גבינה ופסל

10-15 דקות

20 דקות

30-35 דקות

דגת קושי

את הבצק הזה מכינים בקלות ומתקבל בצק מלאווח ביתי חלבי נפלא. אפשר לטגן אותו כמו שהוא, או למלא בפסטו וגבינה, לגלגל לשבלולים מקסימים ולאפות בתנור לקבלת מאפה פריך, טעים וכיפי.

מלאווח:

- חבילת בצליקוס טרי, אלים בלבה
- 4 שני שום קלוות
- שליש כוס שקדים או אגוזי מלך
- שליש כוס מנ בית
- מלח ופלפל
- 200 גרם גבינת מוצרלה או
- גבינה צהובה מזוררת

מלאווח:

- 1 ק"צ קמח
- 3 כפות סוכר
- 1 כפית מלח
- 1 שקית אבקת אפייה
- 3 כוסות מים
- 200 גרם חמאה מומסת

מכינים את הבצק: מערבבים בקערה את כל החומרים פרט לחמאה ופרט מעבדים לבצק אחיד. לשים 3-4 דקות ומעבירים למקרר לחצי שעה. מחלקים את הבצק ל-12 כדורים שווים בגודלם. מרדדים כל כדור לעיגול גדול ודק, ומורחים עליו את החמאה המומסת. מקפלים חלק אחד כלפי המרכז כמו מעטפה, ומורחים שוב בחמאה או מרגרינה מומסת. מקפלים את הצד הנגדי, ושוב מורחים. מקפלים את שני החלקים בצדדים ומורחים. אוספים את כל הקצוות כלפי מטה ליצירת כדור חלק בחלקו העליון ומניחים על מגש משומן. מעבירים למקרר לחצי שעה נוספת.

בינתיים מכינים את הפסטו: טוחנים את כל חומרי הפסטו, למעט הגבינה, במעבד מזון או בלנדר עד לקבלת תערובת אחידה.

מרכיבים ואופים: מחממים תנור ל-180 מעלות. משמנים מעט את משטח העבודה ובעזרת הידיים מניחים את כדורי הבצק כשהחלק החלק כלפי מעלה ומשטחים אותם לעיגולים דקים ככל האפשר. מורחים על כל עלה פסטו בשכבה דקה, מפזרים גבינה מגוררת ומגלגלים לרולדה ולאחר מכן לשבלול. מעבירים לתבנית התנור מרופדת בנייר אפייה. אופים 15-20 דקות, עד שהמאפים תפוחים וזהובים. מגישים חם עם רסק עגבניות טרי.

"הוֹיָעַם כָּל־בֵּיא יָקוּם
וְכֶאֱרִי יִתְנַשֵּׂא..."

(במדבר כ"ג, כ"ד)

ביחד, אנחנו חזקים יותר.
באמונה, אחדות
ועוצמה אנושית וטכנולוגית
נעמוד מול כל אתגה